

MESAČNÁ
ČARODEJNICA,
PAVÚČÍ
KRAL'
MARLON
JAMES

Druhý diel trilógie
Temná hviezda

MESAČNÁ
ČARODEJNICA,
PAVÚČÍ KRÁĽ

MARLON JAMES

MESAČNÁ
ČARODEJNICA,
PAVÚČÍ
KRÁĽ

Z angličtiny preložili
MARÍNA a VLADISLAV GÁLISOVCI

slovar

Copyright © Marlon James 2022

Slovak edition © Vydavateľstvo SLOVART, spol. s r. o., Bratislava 2024

Translation © Marína Gálisová and Vladislav Gális 2024

Cover illustration © Pablo Gerardo Camacho

Cover design by Helen Yentus

Book design by Meighan Cavanaugh

Maps by Marlon James

Tento projekt z verejných zdrojov podporil Fond na podporu umenia.

u. fond
na podporu
umenia

ISBN 978-80-556-5600-7

Všetky práva vyhradené. Nijaká časť tejto knihy sa nesmie reprodukovať ani šíriť v nijakej forme, žiadnymi prostriedkami, ani elektronickými, ani mechanickými, ani vo forme fotokópií, nahrávok, prostredníctvom súčasného a ani budúceho informačného systému a podobne, bez predchádzajúceho písomného súhlasu vydavateľa.

Venujem Shirley

OBSAH

KTO VYSTUPOUJE V TOMTO PRÍBEHU	23
1. BEZMENNÁ ŽENA	27
2. DIEVČA JE LOVNÁ ZVER	259
3. MESAČNÁ ČARODEJNICA	357
4. VLK A BLESKOVÝ VTÁK	481
5. ŽIADNE ORIKI	587
POĎAKOVANIE	615

PIESOCNÉ MORE

UBANGTA

LESNÉ KRAJE

RIEKA DVOCH SESTIER

ZAKLIATE VRCHY

DOLNÁ UBANGTA

TEMNOKRAJE

ÚDOLIE UWOMOWOMOWOMOWO

BIELE JAZERO

ČERVENÉ JAZERO

KRVAVÝ MOČIAR

SEVERNÉ KRAJE

VYSVETLIVKY

1. FASISI
2. MANTHA
3. FIALOVÉ MESTO
4. DŽUBA
5. KU
6. GANGATOM
7. LUALA LUALA
8. KONGOR
9. MITU
10. MALAKAL
11. DOLINGO
12. KALINDAR
13. WAKADIŠU
14. NIGIKI
15. LIŠ

15

JUŽNÉ KRAJE

VYSVETLIVKY

1. WAKADIŠU
2. GO
3. NIGIKI
4. LIŠ
5. PONORENÉ MESTO
6. MASI
7. WEME WITU
8. OMORORO
9. MARABANGA

KONGOR

VYSVETLIVKY

1. WADADIN DOM SLASTNÝCH TOVAROV A SLUŽIEB
2. DOM BASUA FUMANGURUA
3. ULIČKA VOŇAVKÁROV
4. VEŽA ČIERNEHO KRAHULCA
5. DOM STARÉHO LORDA
6. VOJENSKÁ PEVNOSŤ KONGORSKÉHO NÁČELNÍKA
7. SIEŇ ZÁZNAMOV
8. POTÁPAJÚCI SA STARÝ DOM
9. KANÁL NIMBE

BAGANDA

MIDŽAGHAM
(Vznášajúce sa mesto)

TAHA

IBIKU

UGLIKO

K MANTHE

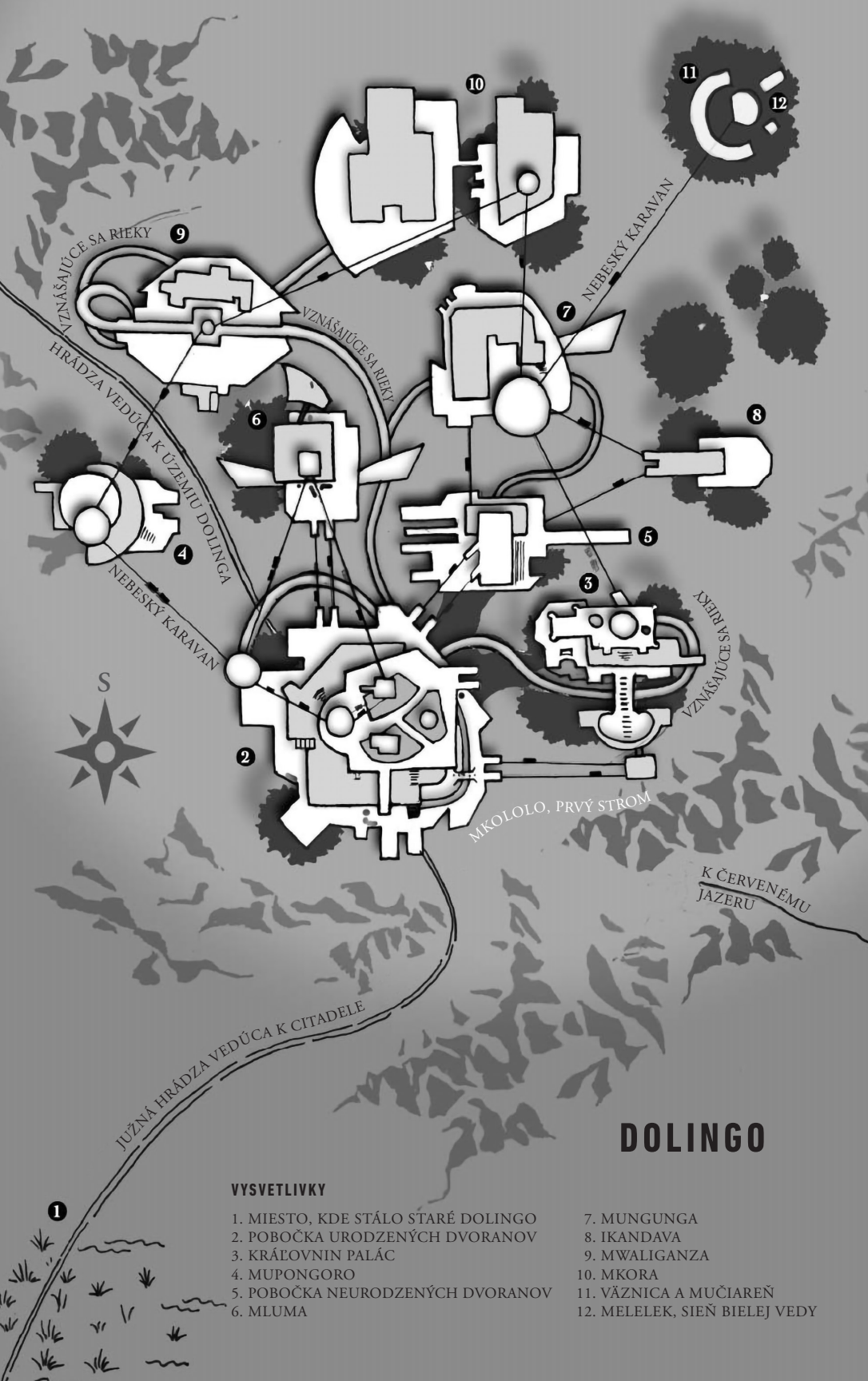
FASISI

K JUŽNÝM OBLASTIAM

K RIEČNYM KMEŇOM

VYSVETLIVKY

1. BAZÁR
2. BIMBOLINA KRČMA
3. VZNÁŠAJÚCA SA DONGA
4. KASÁRNE
5. KEMEHO DOM
6. DOM OZNAMOV
7. KRÁĽOVSKÉ OPEVNIENIE

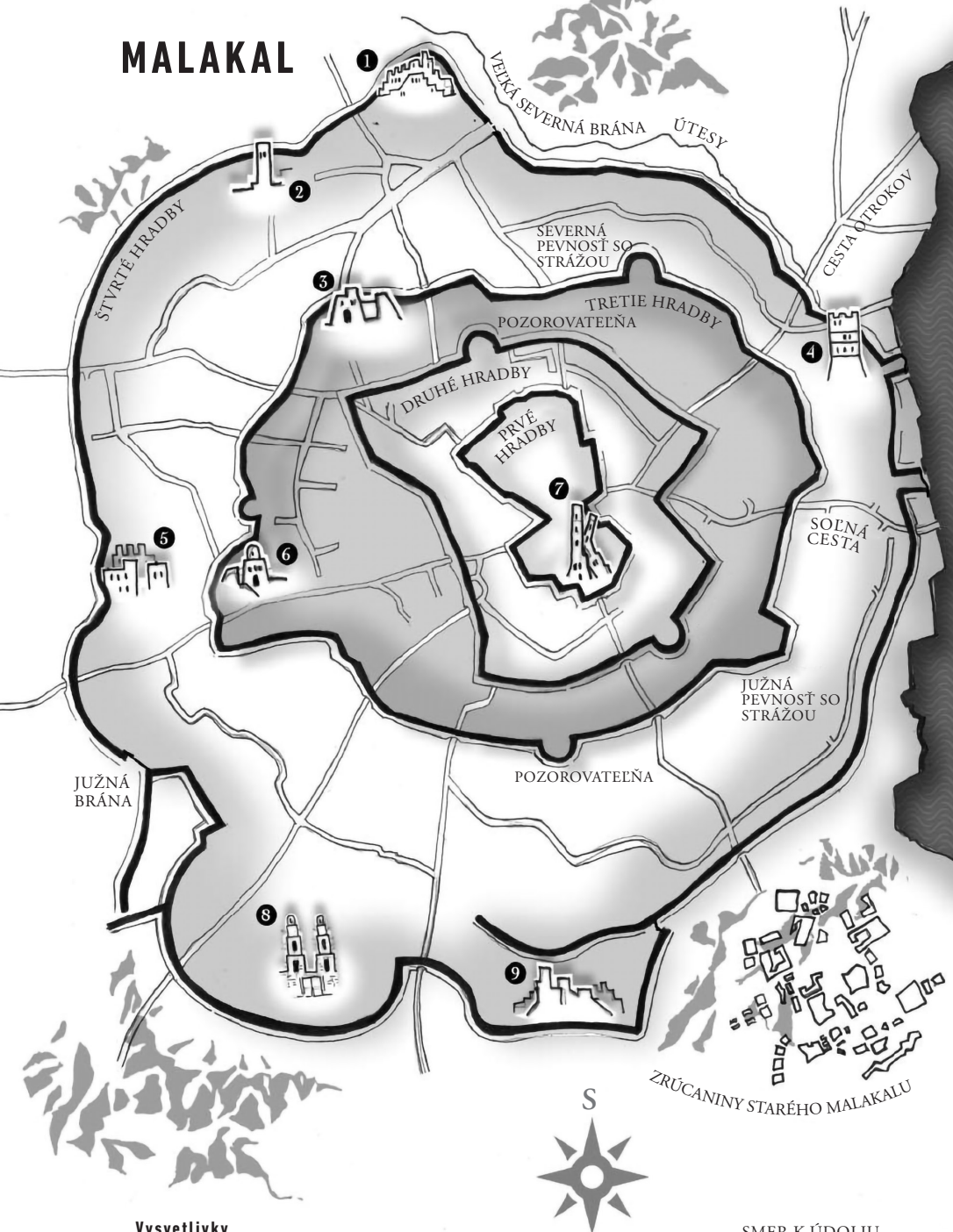
DOLINGO

VYSVETLIVKY

1. MIESTO, KDE STÁLO STARÉ DOLINGO
2. POBOČKA URODZENÝCH DVORANOV
3. KRÁLOVNIN PALÁC
4. MUPONGORO
5. POBOČKA NEURODZENÝCH DVORANOV
6. MLUMA
7. MUNGUNGA
8. IKANDAVA
9. MWALIGANZA
10. MKORA
11. VÁZNICA A MUČIAREŇ
12. MELELEK, SIŇ BIELEJ VEDY

SMER K ZAKLIATYM VRCHOM

MALAKAL

Vysvetlivky

1. SEVERNÁ PEVNOSŤ
2. DOM BEZ DVERÍ
3. DOM BELEKUNA VEĽKÉHO
4. VÝCHODNÉ KASÁRNE

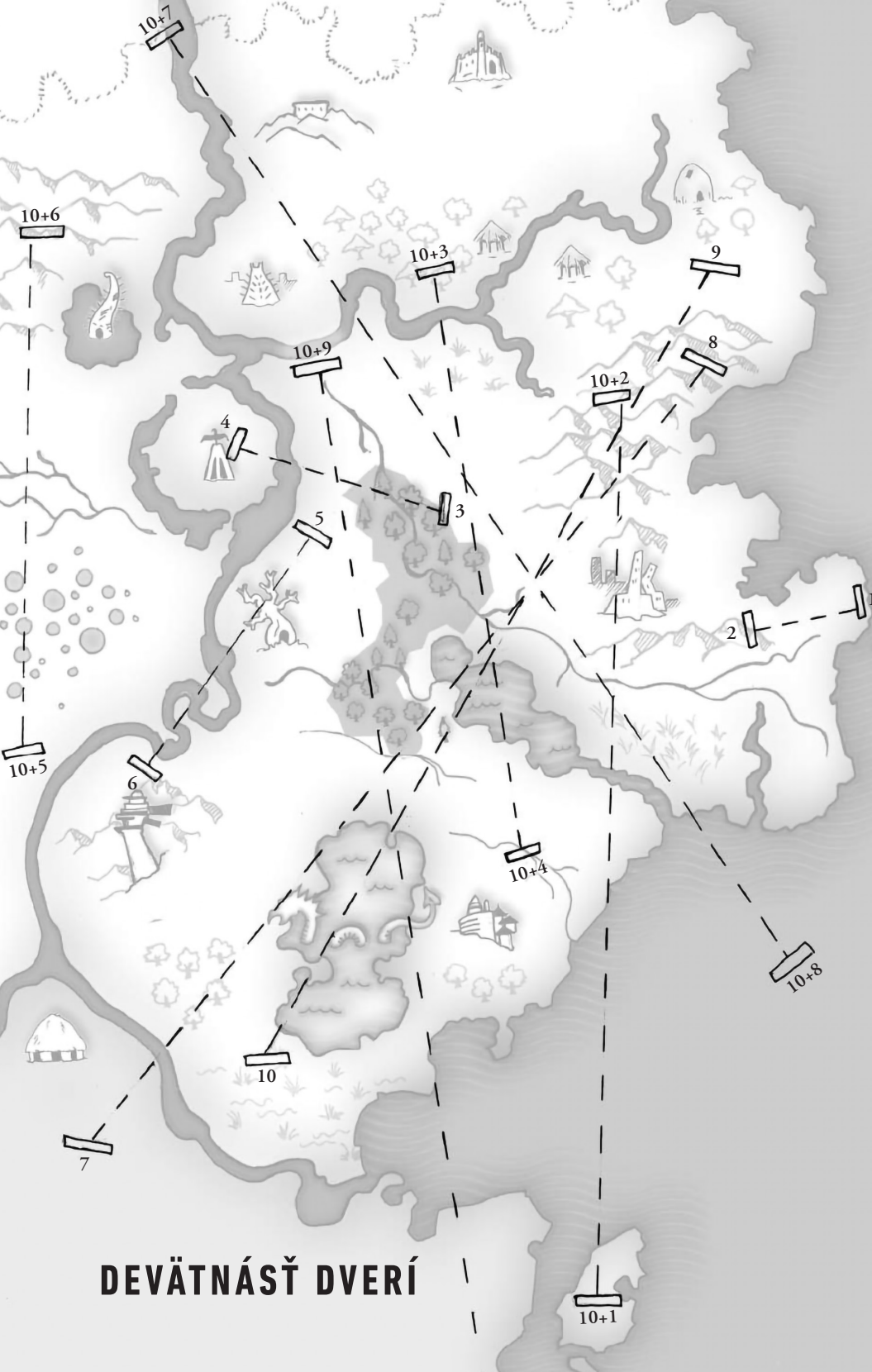
5. ZÁPADNÁ PEVNOSŤ
6. STOPÁROV HOSTINEC
7. ZRÚCANÁ VEŽA
8. VICEKRÁĽOVA KAPLNKA
9. JUŽNÁ PEVNOSŤ

SMER K ÚDOLIU
UWOMOWOMOWOWO

DEVÄTNÁŠŤ DVERÍ

KTO VYSTUPUJE V TOMTO PRÍBEHU

V MITU A KONGORE

SOGOLON, známa aj ako Zakázaná ľalia a Mesačná čarodejníca

JEJ OTEC

NAJSTARŠÍ BRAT

STREDNÝ BRAT

NAJMLADŠÍ BRAT

PYTÓNIA ŽENA

SLEČNA AZORA, majiteľka domu slastných tovarov a služieb

YANYA, jedna z jej pobehlíc

DINTI, ďalšia z jej pobehlíc

PANI KOMWONO, panovačná žena

PÁN KOMWONO, jej manžel

PANI MORONGO, jej sestra

UKUNDUNKA, netvor spojený s talizmanom

KUCHÁRKA, známa ako kuchárka

NANIL, otrokyňa

KEME, kráľovský stopár, maršal Červenej armády z Fasisi

WANGEČI, manželka Basua Fumangurua

MILITU, takisto jeho manželka

OMOLUZU, tieňoví démoni, ktorí chodia po strope

MOSSI Z AZARU, tretí prefekt náčelníckej armády Kongoru

MAWANSKÉ ČARODEJNICE, prašné panny alias blatné džengu

VO FASISI

YÉTÚNDE, Kemeho manželka

KEME, syn

SERWA, dcéra

ABA, dcéra

LURUM, syn

EHEDE, syn

MATIŠA, dcéra

NDAMBI, dcéra

BEREMU, lev

MAKAYA, ďalší lev

PANI DOUNGOUROU, dvorná dáma kráľovského dvora vo Fasisi

PANI KAABU, dvorná dáma

PÁN KAABU, jej manžel, dvoran

SANGOMINOVIA, učni Sangomy, sekta nekromantov

a hľadačov bosoriek

KWAŠ KAGAR, kráľ celého Severu a otec princa Likuda z rodu

Akumovcov

KRÁĽOVNÁ WUTU, jeho druhá manželka

DŽELEZA, jeho sestra

LOKDŽI, jeho sestra

KWAŠ MOKI, syna Kwaša Kagara, pôvodne princ Likud

ADUKE, jeho syn, dvojča Abekeho, neskôr Kwaš Liongo

ABEKE, jeho syn, dvojča Adukeho

EMINI, princezná, jeho sestra

MAJOZI, princ, jej manžel

KWAŠ ADUWARE, Liongov syn

KWAŠ NETU, Aduwareho syn

KWAŠ DARA, Netuov syn

OKYEAMOVIA, kráľovi posli

AESI, kráľov kancelár

ALAYA, južanský griot

DŽABE, žoldnier, Sedem krídel

OUMOU, Kemeho priateľka
BIMBOLA, krčmárka v Go
OLU, vojnový hrdina, veliteľ Kagarovej armády
VUNAKWE, dvorná dáma princeznej
ITULU, dvorná dáma princeznej
HLAVNÁ DVORNÁ DÁMA, hlavná dvorná dáma princeznej
ASAFA, generál Kagarovej armády
DIAMANTE, ďalší generál
SCALA, mŕtvy starší
KANTU, berserker
SVÄTÉ SESTERSTVO, mníšky z pevnosti Mantha

NA JUHU

BUNŠI/POPELE, vodné božstvo
NSAKA NE VAMPI, žoldnierka
 OSEYE, jej sestra
NYKA, žoldnier
BISIMBI, vražedné vodné nymfy
BOLOM, južanský griot
 IKEDE, jeho pravnuke, takisto južanský griot
YUMBOOVIA, trávnaté víly
ČIPFALAMBULA, obrovská ryba

V MANTHE

LETHABO, mníška
LISSISOLO, sestra Kwaša Daru
NINKI NANKA, riečny drak
PRINC Z MITU, princ z Mitu
BASU FUMANGURU, starší Severného kráľovstva
SESTRA REGENTKA, matka predstavená svätého sesterstva

V DOLINGU

DŽAKWU, taktik kráľa Juhu (nebohý)

NNIMNIMKA, majsterka liečivej a obnovujúcej mágie

KRÁĽOVNÁ DOLINGA, kráľovná Dolinga

JEJ KANCELÁR

BIELI VEDCI, najtemnejší nekromanti a alchymisti

IPUNDULU, upírsky bleskový vták

IŠOLOGU, Ipundulu bez pána

SASABONSAM, obor s netopierími krídlami

ADZE, upír a roj hmyzu

ELOKO, trávový trol a kanibal

CHLAPEC, Lissisolin syn, bez mena

V MALAKALE, NESKÔR V KONGORE

SEDEM KRÍDEL, žoldnieri

SMUTNOGO, veľmi vysoký muž, ktorý nie je obor

AMADU, otrokár

BIBI, jeho sluha

STOPÁR, lovec, ktorý nie je známy pod žiadnym iným menom

LEOPARD, lovec, ktorý mení podobu, známy pod niekoľkými ďalšími menami

FUMELI, Leopardov lukostrelec

ZOGBANU, trolovia pochádzajúci z Krvavého močiara

VENIN, dievča, ktoré sa malo stať potravou pre Zogbanu

1

**BEZMENNÁ
ŽENA**

K'hwi mahwin

JEDEN

Jednej noci som bola v džungli snov. A to, čo na mňa odtiaľ vyskočilo a ovládlo mi spánok, nebol sen, bola to spomienka. V tej spomienke vo sne je dievča. Aha. Dievča žije v starom termitisku. Má troch bratov, ktorí žijú vo veľkej chatrči, a tí hovoria, že termitisko vyzerá ako hnijúce srdce obra hore nohami, ale ona netuší, čo to znamená. Tuho stíska pery v búrľavom bruchu termitiska, uprostred stien z červenej hliny, drsných na dotyk. Sú bez okien, ak oknom nenazvete dieru, a ak áno, tak je v nich veľa okien, sú všade a svetlo z nich pretína jej telo krížom-krážom, hore-dole, vchádza cez ne horúčava a zostáva vnútri, vchádza cez ne vietor a hadí sa po dutine. Termity toto miesto dávno opustili. Miesto, kde by nikto nechoval ani psa, ale ju áno, ju tu nútia žiť.

Dve nohy, ktoré rastú, ale stále sú ako paličky, hlava, ktorá rastie, ale hrudník stále plochý ako zem, možnože je presne vo veku, keď sa už jej telo rozbujačí, ale nikto sa neobťažuje rátať jej roky. No pripomínajú si to každé leto, pripomínajú si to zlosťou a žiaľom. Jej bratia. Tak si pripomínajú sestřino narodenie, veru tak. V tom ročnom období cítia zlobu ako mrak, čo na nich zostupuje, mrak, za ktorý môže ona. A tak len stíska pery, lebo tie sú pevné, pevné ako päste, ktoré takisto zatína. V tvári sa jej odráža odhodlanie, ktoré zodpovedá jej myšli. Tak. Je rozhodnuté. Utečie, vyplazí sa z tejto diery, rozbehne sa a nezastane. Ak jej odpadnú prsty na nohách, pobeží na päťkách, ak jej odpadnú päty, pobeží kolenačky, ak jej odpadnú kolená, bude sa plaziť. Ako nemluvná, čo sa plazí späť k svojej matke. K mŕtvej matke, ktorá zomrela, skôr ako jej stihla dať meno.

Vďaka tej troche svetla, ktoré raz svieti, raz nesvieti cez diery, dokáže počítať dni. Vďaka pachu kravincov vie, že jeden brat orie pôdu, aby zasial,

čo môže znamenať, že je buď Arb, alebo Gidada, deviaty alebo desiaty deň mesiaca Kamsa. Ešte raz sa obzrie okolo seba, uvidí veľký list, na ktorý jej večer kydli kôpku kaše, jednu z dvoch porcií, ktoré jej raz za týždeň doprajú. Keď si na to spomenú. Väčšinou ju nechajú hladovať, a ak sa konečne rozpamätajú, neskoro v noci, povedia si, že je príliš neskoro, nech ju v sne nakími nejaký duch.

Všimnite si to dievča. Dívajte sa naň, ako načúva. Z toho, ako na seba bratia vrieskajú, kedy zasadiť proso a kedy nechať zem odpočívať, sa naučila rozoznávať ročné obdobia. Ostatné jej prezradia daždivé dni a suché dni. Inokedy ju rovno vyvlečú z termitiska za povraz uviazaný o obojok, ktorý musí mať stále na krku, priviažu ju ku konáru a ťahajú ju po poli, vykrikujú, aby orala v kravincoch, kozích lajnách, svinských lajnách a jeleních lajnách holými rukami. Aby rukami prerývala hlinu a hlboko do nej zapracúvala lajná, nech vyrastie jej vlastné jedlo, ktoré si nezaslúži. Dievča sa narodilo poznačené trestom. A v očiach svojich troch bratov si ho nikdy úplne neodslúži.

Dívajte sa na chlapcov. Jej bratia, dvaja starší, ktorí sa smejú na najmladšom, kričia. Chlapci takí, akí sa narodili, na sebe majú len žlté, červené a modré slamené chrániče na lakťoch a holeniach a maličké slamené chrániče na hánkach. Dvaja starší majú na hlavách aj prilby, ktoré vyzerajú ako slamené klietky. Prilby zafarbené nažltlo a nazeleno. Dievča vylezie zo svojej rozpálenej pece a pozoruje ich. Jej najstarší brat krúti palicou vysokou ako dom. Krúti ňou, vrtí a pri tom poskakuje, ako keby tancoval. No potom sa prekotúľa na zemi, vyskočí a švihne palicou stredného brata po krku. Stredný brat zavreští.

„Skurvysyn!“

„Mali sme tú istú matku,“ odvrkne starší brat so smiechom. Na okamih sa odvráti, ale je príliš pomalý. Na ľavom pleci mu palica zapáli oheň. Zvrtnie sa a stále sa smeje, hoci po tom údere vymokla krv. Teraz je na rade on. Uchopí svoju palicu dvoma rukami ako sekeru a rozbehne sa za bratom, spustí naňho dážď úderov, jeden sek za druhým. Sek do hrude, sek do ľavého ramena, sek do spodnej pery, až mu ju pretne.

„Braček, je to len hra,“ povie stredný brat a vypluje krv.

Najmladší brat sa pokúša priviazať si k malej hlave veľkú prilbu, ale márne. „Oboch vás zbijem,“ vyhráža sa.

„Aha, ako sa napačuje, skrčok. Vieš, prečo chodíme na zápasy v donge, chlapčúrik?“ spýta sa najstarší brat.

„Nie som hlupák. Chcete vyhrať, preto. Zabiť toho hlupáka, ktorý vás vyzve na súboj.“

Obaja bratia zízajú na najmladšieho, ako keby sa uprostred nich zrazu zjavil ktosi cudzí.

„Si primladý, braček.“

„Aj ja sa chcem hrať!“

Najstarší brat sa k nemu otočí tvárou.

„Ty o donge nevieš vôbec nič. Vieš, na čo je táto palica?“

„Si hluchý? Vravím, že na boj a na zabíjanie!“

„Nie, ty skrčok. Toto je len prvá palica. Keď vyhráš, môžeš použiť svoju druhú palicu. Povieš to hociktorému peknému dievčaťu, ktoré prišlo na súboj.“

Uškrnie sa na stredného brata, ten mu úškrn opätuje. Najmladší brat je zmätený.

„Ale na boj sa používa len jedna palica, nie dve.“

„Ako hovorím. Je primladý.“

Stredný brat ukáže na penis najmladšieho.

„Ha, palica najmenšieho bračka je ešte len taký konárik.“

Dvaja bratia sa tak dlho rehocú, že najmladšiemu bratovi sa na tvári rozleje zlosť, ale nie preto, že by nerozumel: preto, že rozumie. Dievčatko sa díva. Ako zdrapí palicu, ako sa ňou rozoženie, ako silno udrie, strednému bratovi rovno doprostred chrbta. Zvrieskne, starší brat sa zvrtné a jeho palica svižne tresne najmladšieho brata po čele, potom sa znovu rozoženie a tresne ho ňou poza kolená. Najmladší brat spadne a najstarší brat ho zasype dažďom úderov po celom tele. Najmladší kričí a stredný chytí najstaršieho za rameno. Odídu a najmladšieho nechajú rumádzgať v prachu. No len čo vidí, že ho už nikto nepozoruje, prestane s revom a rozbehne sa za nimi. Dievčatko sa odplazí ďalej od chatrče a zdvihne palicu, ktorú tam nechali. Je pevnejšia a tvrdšia, ako čakalo, a je aj dlhšia. Viac než osemkrát taká dlhá ako ona. Švihne ňou dozadu, švihne po zemi a rozvíri prach.

Čakali sme, kým matka štyrikrát vykrikuje, tak to bolo, hovorí jej najstarší brat. Prešiel deň, ešte neprišla noc a on dvakrát šklbol za reťaz, aby vyšla von, hoci väčšinou ju len tak bez upozornenia vytiahol, a kým ju k sebe dovliekol, dievča sa už dusí. V hlave mu krúži palmové víno,

čo znamená, že bude hovoriť o veciach, ktoré nemá kto počúvať. Šklbe tou reťazou, ako keby ťahal zaťatého osla, ale je to jediný raz, keď ju pustí k domu. A keď to spraví, dievčina naďabí na zatúlanú spomienku, ako ju otec zdvihol a usmial sa, ale úsmev mu rýchlo skysol, ruky mu oslabli a ona kratučko letela vzduchom a potom spadla do prachu. Čakali sme, kým matka štyrikrát vykrikuje, hovorí, lebo štyri výkriky znamenajú, že je to chlapec, a tri znamenajú, že je to dievča. Ale matka nevykrikla.

Najstarší brat rozpráva príbeh, ale palmové víno spôsobuje, že ho rozpráva roztrúsene. Vidiš môjho otca? Vidiš, aký je hrdý, keď matke narástlo brucho tak, že to vyzerá, akoby kráčala za bruchom? Z trojice synov bude čoskoro štvorica, a ak to bude dcéra, tak ju môže dobre vydať, ak zbohatne, alebo dobre predať, ak schudobnie. Tvoji bratia sa dívajú, ako tvoj otec počíta dni do narodenia bábätka, lebo jeho žena šla porodiť dieťa do domu svojej matky. Všetci čakáme na správu o chlapcovi, ale najnetrpezlivejšie tvoj najmladší brat, nevie sa dočkať, kedy už bude starším bratom a robiť to, čo robievajú starší bratia. Tvoj otec čaká na správu, ale aj odpočíva, pretože konečne poslúchol, čo mu hovorila manželka: Muž môj, tento malý dom nám už stačiť nebude. A tak ho napokon rozšíril, zvalil stenu k sýpke a vybudoval z nej väčšiu izbu pre dvoch starších chlapcov, potom pristaval ešte jednu izbu pre najmladšieho chlapca a pre toho, ktorý bol na ceste, a ešte jednu izbu pre matkino šitie, pretože je to najvynikajúcejšia zo všetkých žien. A ešte jednu pre starú matku, ktorú neznáša, ale nemôže ju nechať bývať samu. Čakali sme, kedy matka štyrikrát vykrikuje. Ale štyri výkriky nezazneli a nezazneli ani tri. Keď sme prišli do chatrče starej mamy, povedala: Dieťa vyšlo von nohami a s pupočnou šnúrou omotanou okolo krku. Moja dcéra krvácala, krvácala, stále krvácala, až vykrvácala, potom jej obeleli oči a bolo po nej. Ko oroji adekwu ebila afingwi, povedala stará mama, ale ešte neprišiel jej čas odpočinku. Ty krpata diablica, ty matkovrahyňa, si ako tá jediná škvrnka, z ktorej oslepne celé oko.

Veď pozri, aké kliatby si privolala na tento dom! Môj otec jedno ráno plakal, druhé tancoval a potom večer kričal na predkov, prečo sa na ňom tak zákerne vyvíšili. Hovorili sme s kňazom, povedal. Nosili sme amulet, vzývali sme božstvá búrky a bezpečnej cesty, nejedli sme tuk, fazule ani mäso zabité šípom, tak prečo na nás bohovia zoslali súženia? Radovala sa zo svojho brucha, radovala sa zo svojho manžela a šesť mesiacov sme spolu neležali, tak prečo na nás bohovia zoslali súženia? Prečo, veď sme

obetovali víno i chvály bohyni riek, ktorá vládne plodovej vode. Nikto otca nenazval šialencom, až kým sme ho jedného dňa neprichytili schúleného do kľbka, s kolenami pri ušiach, ako si močí do úst. Potom sme ho už nazývali šialencom. Tretí deň po narodení dieťaťa dávajú meno, ale nik neprišiel ani neodišiel. Nikto sa ti neodvážil dať meno, lebo si pohroma a jediné, čo je horšie ako priviesť na svet pohromu, je pomenovať ju, lebo vždy, keď to meno zakričíš, privolávaš nešťastie. Takže nemáš meno. A ešte toto, malá, nikto ti nenaplul do úst krokodílie korenie, aby ti zabránil stať sa nehanebnicou, a nikto ti neukul železný náhrdelník, aby ťa ochránil pred svetom duchov.

Ďalšia noc. Malá pocítila na krku šklbnutie reťaze, zo šklbnutia sa stalo ťahanie, potom ju to vytrhlo z termitiska tak prudko, že prerazila malý vchod a zanechala väčšiu dieru. Tak ju to trhá ďalej, prachom aj hlinou, aj kuracincami, takmer jej to zlomí väzy, až sa napokon rukami chytí reťaze, až napokon uvidí, že sa blíži, čoraz viac sa blíži k domu. Prevráti sa, vidí, že ju neťahá nikto, ale na zemi počuje šušťanie. Obrovitánska bielo-žltá samica pytóna si zachytila konček chvosta o jej reťaz, keď sa plazila k domu, a nevedela, že za sebou ťahá dievča. Dievča sa zľaklo, čo pytónica urobí, keď sa doplazí k domu, kde spia bratia. Ale nevykríkla, nezvrieskla, nezaplakala.

No potom sa chvost z reťaze vyslobodil. Nie, nevykĺzol, lebo v tme to dievča vidí. Chvost sa len zmenšoval, stále sa zmenšoval, akoby had pohlcoval sám seba. Chvost sa zmenšoval a plaz bol stále širší a väčší ako kukla, lebo pod kožou nastal zúrivy pohyb. Biele a žlté hrče sa naťahovali, krútili, zvrátili, prevaľovali, až sa cez kožu predrali dve ruky a roztrhli celé hadie telo. Koža odpadla a zo zeme vstala nahá žena. Ani raz sa neobzrela, len vykročila k domu a obišla ho bokom. Dievčatko ju sledovalo vo vzdialenosti niekoľkých krokov až k zadnej stene, kde pytónia žena vliezla dnu do okna stredného brata. Dievčatko sa v tme posadilo do prachu a načúvalo tichu, až z izby jej brata zaznel mužský výkrik. Znel hlasnejšie a hlasnejšie, až tak, že vyskočila na nohy a utekala k oknu, ktoré však bolo pre ňu vysoké, a tak v tme šmátrala po niečom, na čo by sa postavila, ale našla len stolček, ktorý mal jednu nohu zlomenú. V izbe bolo vďaka jednej olejovej lampe šero. Na dlážke ležal jej brat a na ňom jazdila pytónia žena. Skákala hore-dole, akoby sa snažila niečo zachytiť, brat sa mykal a zvíjal, akoby ho niekto surovo mlátil. Potom zvrieskol, aby ho dorazila, že je po ňom, a zostal bez pohybu ležať na dlážke. Nato

sa rozplakal a pytónia žena celý čas nepovedala ani slovo. Nikto sem nechodí, len táto čarodejnica, táto kurva, povedal. Nie som ani kurva, ani čarodejnica, to len ty si prekliaty, odvrkla. Ty a tvoji bratia a tvoj šialený otec a mŕtva matka. Ste takí prekliati, že sa k vám priblížia len kurvy.

„Mali by ste tú malú zabiť,“ povedala pytónia žena.

„Už sme sa o to pokúsili, ale vrátila sa,“ odvetil brat. Dievčatko skoro spadlo zo stolčeka.

„Štyri dni po tom, čo môjho otca dohnala do šialenstva a moju matku zahnila na druhý svet, sme ju s bratmi odniesli preč a nechali hlboko v buši. Ale uverila by si, že to prekliate dievčisko našlo cestu späť? A to sa krpaňa ešte nevedela ani plaziť. Ľudia v dedine hovoria, že Yumboovia, lúčni škriatkovia, jej dávajú nektár a rozdrvené oriešky. Krpatá čarodejnica, tak ju volajú. Pre ňu sa nám dedinčania vyhýbajú. A vinia nás, keď neprišiel alebo keď je slabá úroda. Počúvaj, ja som všetkým hovoril, ak ju chcete, prídte si po ňu. Je mi jedno, čo s ňou urobíte. Ale nikto neprišiel. My traja sme vyrástli sami, bez rodičov, a ľudia nám nechávali jedlo, kým sme si nedokázali vypestovať vlastné. To pre ňu sa nám vyhýbajú. To pre ňu nikdy nebudem mať ženu okrem teba.“

„Ja nie som tvoja žena,“ povedala pytónia žena.

Prišlo aj odišlo mnoho mesiacov, s nimi prebehli roky. Je už väčšia, vlasy má polepené do špinavých chuchvalcov, ktoré jej visia z hlavy, kým si ich neodškľbne, a má hlas, ktorý občas oklame jej bratov, myslia si, že počujú svoju matku. Učí sa spôsobom veľkých ľudí, lebo ani jediné slovo popri nej len tak márne neprekľzne. Najmladší ju neraz-
nedva skúsil vyplieskať, ale ona mu chytila ruku a vrátila mu zaucho. Nikto ju neučil piesne, tak si vymyslela vlastné a začala na konci svojho povrazu vidieť oblohu. Ale aj tak stále žije v termitisku, stále rukami orie v zemi a kozích lajnách, stále ju zo zábavy mlátia bičom a stále ju najmladší občas skopne na zem, dupne jej na chrbát a zatlačí ju hlboko do blata. Lebo keď už máš zabiť matku, maj aspoň toľko slušnosti, aby si bola chlapec. Ona cíti, ako sa posúva cez mnoho mesiacov a liet, ale jej bratia zostali zaseknutí v tom dni, keď sa narodila, v tom dni, keď zomrela jej matka.

Vždy keď sa dvaja starší bratia vybrali na východ, lebo hovorili, že žiadna žena v ich dedine ich k sebe nepustí, prišiel najmladší brat k nej.

Jeho tvár jej jasne hovorila, že celý deň kul zlobu. Moji starší bratia majú šťastie, že ten obrad zažili, kým nám zomrela matka, povedal. Majú šťastie, že sa obaja stali mužmi. Ale ty si mi šťastie zobrala. Nijaký starší ma nechce obrezať a urobiť zo mňa muža, lebo sme všetci prekliati. Osem dní ju zadupával do zeme a na deviaty ju zadupal do trnia.

Vie, prečo ju nenávidia, hovoria jej to každý večer. Krpatý démon, matkovrahyňa, kedy prestane mama nariekať? pýtajú sa. Kedy prestane na druhom svete kvíliť o tej malej diablici, ktorá jej presvišťala cez kú ako strela a zabila ju? Počúva, či začuje matkin plač z krajiny mŕtvych, ale nič nepočuje. Je ticho. Aj ona je ticho, keď ju bijú, lebo si pýta viac jedla a nie takého pokazeného. Je ticho, keď hovoria: Len počkaj, pôjdeme na druhý svet a vyprosíme si od jeho pána, aby si vzal teba a vrátil nám našu matku. Je ticho, pretože už vie, že sa o to pokúsili. Prezradil to stredný brat pytónej žene vtedy v noci.

Traja bratia a všetci sú zlí. Najstarší ju bičoval a zanechal jej na tvári dve jazvy. Stredný jej nedával jesť, vravel, že veď je žena, nech si sama uvarí. A najmladší je najhorší, lebo ho nikto nechce obradne obrezať a urobiť z neho muža, a to všetko len pre ňu. Zabijem ťa, kým sa z teba stane žena, hovorí jej. A aj toto hovorí: Zoberiem nôž a sám ti odrežem špičku z kú, pretože teba sa nijaká žena neodváža dotknúť. Kým to máš stále medzi nohami, nie si ani chlapec, ani dievča. Si obluda.

Dievčina to zakaždým pochopí inak. Keď ju prvý raz nazvali obludou, poškriabala si kožu, až krvácala, zlostila sa, že nenašla ani jedinú chrastu, ktorú by si odtrhla. Obhrýzala si nechty, aby jej z nich nenaštli pazúry. Keď ju začalo svrbieť medzi očami, pomyslela si, že jej tam rastie tretie oko. Alebo že celá obrastie srstou ako tokološe, čierny rozkuštrný démon, ktorý ju podľa jej najstaršieho brata raz prepadne v spánku. Jedného dňa vystrčila hlavu z termitiska a uvidela, ako popri chatrči prešla žena a smiala sa bratom, že sú na tom tak zle, že niekto musel prekliat ešte aj ich kliatbu. Možnože je naozaj obluda. Krpatý démon. Matkovrahyňa. Dievčina, ktorá, ako povedala pytónia žena, vyrástla bez toho, že by ochutnala materské mlieko. Nečudo, že jej nerastú prsia. Brat vraví, čo zaseješ, to zožneš, takže keď hovoria, že je obluda, bude len obludou. A keď opadnú roky a ona zistí, ako ľudia používajú to slovo, pomyslí si, že ak aj nie je obluda, tak je pohroma, ktorú porodila jej matka. A ani len nie je pekná, hovorí stredný brat. Dievča si prechádza rukami po pokožke, cíti každú ostrú vyčnievajúcu

kosť, najväčšie a najškaredšie sú kosti na bokoch, a škaredosť sa z niečoho, čoho sa má báť, premení na niečo, čo vie.

No jej bratia občas aj klamú. Aha ich, stredný brat ukradol najstaršiemu náhrdelník, ktorý ten vyhral v donge, potom mu pošepol, že ho oň pripravil najmladší. O dve noci nato sa gigantický pytón odplazil a na krku mal mosadzný náhrdelník. A najstarší brat zbil najmladšieho a najmladší brat potom zbil dievča, ale to ešte nebol koniec. Najmladší brat otrávil potok, z ktorého sa pytónia žena zvykla napiť a premohla ju taká choroba, že s dychom vetra prišiel posol smrti. Stredný brat vykrikol: Kto je táto chorá úbohá neznáma. Lebo nikomu, ani len svojim bratom, nemohol prezradiť, že každú noc robieva zakázané veci a že rozbíja vajcia, ktoré žena občas porodí vo vysokej tráve pri koryte rieky. A najstarší vždy, keď ho omámi palmové víno, hovorí o mužovi, ktorého zabil, a žene, ktorú znásilnil, a o mužovi, ktorého znásilnil, a žene, ktorú zabil. Prejdú mesiace a roky, kým dievčatko pochopí, že z úst bratov nevyšlo nikdy nič, čo by sa dalo pokladať za pravdu, ani keď povedia, že voda je mokrá a oheň horúci.

Takže tak. Je rozhodnuté. Rozhodla sa pred dvanástimi mesiacmi. Okolo krku má obojok a k tomu obojku je uviazaný povraz. Ten povraz je dosť dlhý, aby mohla vyjsť z chatrče, prejsť po dvore, potom k plotu, prešmyknúť sa za trávu, prasce, sliepky, myši a všetky ostatné zvieratá, ktoré žijú v chlieve. A tak si pred dvanástimi mesiacmi začala obhrýzať povraz pri krku, na tom konci, ktorý nikdy nevidia, lebo nik sa na ňu nechce pozeráť zblízka. Vždy len po kúsočku, občas iba jeden hryz, a takto žujúc a odplývajúc prehryzie celý povraz. Potom predstiera, že je stále spútaná, uviaže tam slabý uzol a mraští sa, akoby ju príliš ťahali. Ale blíži sa obdobie siatia a onedlho prídu bratia s krikom: Poď sem, ty krpatá špina, treba orať. Nie. Treba ujsť.

Deň, ktorý si vybrala, je temný, slnko na oblohe sčernie. Je tma ako v noci. Stále má okolo krku povraz. Aj tak vylezie z termitiska a omotá si dlhý povraz okolo pása, až to vyzerá, ako keby ju chcel zahrdušiť had. Tma ju oklame, preto si pomyslí, že slnko už zapadlo, ale stále je vysoko na oblohe, krátko popoludní, okolo čierneho kruhu horí prstenec. Pridlho sa naň zadíva, a keď sa pokúsi o útek, oči má z toho svetla oslepené. Vo vzduchu je žiara, žiara je aj v prachu. Všetko je jasné, horí až do bielej. Sliepky omráčene kotkodákajú, keď ich odkopáva z cesty, a keď uteká k bráne, nabehne mu rovno do hrudníka.

„Ale, ale, toto nevyzerá dobre, ty krpaté hovno.“

Najmladší brat.

„Kam si sa to vybrala?“ spýta sa.

Najskôr si pomyslel, že dievča utieklo, len aby vystrájalo s prasacmi, jedinými tvormi, ktoré sú špinavšie ešte aj od nej, ale potom si všimne, že má okolo tela obkrútený povraz. Sviňa malá, povie a zdrapí ju za vlasy. Ona od bolesti vykrikuje, ale nechce plakať. Vrieska a kope a on ju okrikuje. Áno, vrieska a vzpína sa ako zviera, kým on hľadá koniec povrazu, aby ju rozkrútil ako vlčík. Po chvíli ho kopne do hole, dobre trafi a brat ju pustí. Mrzko na ňu zazrie, ale nič jej nepovie. Najmladší brat pustí šablu a odpáše si zo sarongu kožený remeň, chce ju zmlátiť. Usmieva sa od ucha k uchu, akoby sa mu hlava rozpadla na dve polovice. Ona uchopí jednu z tých malých vecí, ktoré si vzala so sebou, a keď na ňu brat skočí ako gepard, švihne mu ju do tváre, je to malý kozí močový mechúr naplnený jej vlastným močom, nazbieraným pred mnohými mesiacmi a zmiešaným s prachom z drvených kamienkov, ktorý ho odiera, keď sa pokúša utrieť si oči. Brat jačí, oči má napuchnuté, nemôže ich otvoriť. Oslepila si ma, zavýja a kašle, v ústach ho páli moč. Ona sa znovu pokúsi ujsť, ale bratovi sa v šarvátke podarí zachytiť povraz a potiahne zaň. A ťahá a ťahá a ona cíti, že napriek snahe bežať dopredu sa vracia k nemu, nevie ten ťah zastaviť, márne zabára päty do prachu, do blata, do kuracincov a prasacincov. Ty krpaté hovno, vrieska brat. Vezmem si to, čo vždy, a potom ťa zabijem, dodá. Neobzeraj sa po bratoch, nie je tu ani jeden, aby ma zastavil. Strach ju náhle opustí. Bratia by ju neprišli zachrániť, ale zastaviť ho. Ako keby ťa niekto videl, ako sa chystáš šliapnuť na trň, a varoval by trň. Brat je stále slepý a ťahá za povraz, potiahne raz, potiahne znovu. Ona ho nechá ťahať a potom zdvihne šablu. Už nie si ďaleko, cítim to, skríkne brat a ona naozaj nie je ďaleko. Povraz ju šklbe za pás, ťahá ju, stláča, ale ona sa nebráni ani jednému, ani druhému, ani tretiemu, a on už vetrí prasacie výkaly na jej tele. Dievča sa rozoženie a z celej sily sekne.

„Odčala si mi ruku! Suka krpatá! Suka krpatá!“

Najmladší brat kvíli, narieka a kľaje a hľadá si ruku. Dievčatko je konečne na úteku. Povraz za ňou len tak tancuje, na konci ho stále zvierá bratova ruka.

A zase páli slnko, pečie na kožu, oslepuje oko, a zrazu je tam cesta široká pre dva vozy a nohy trpnú od pridlhej chôdze. Uteká z jednej budy

do druhej, z jedného chodníka na druhý, od jedného kríka k druhému, spod jedného stromu k inému, až napokon je tu les, skryje ju pred bratmi, ktorí ju určite hľadajú a žiadajú aj iných, aby ju hľadali. Uplynú štyri dni od posledného nocľahu v úkryte, ešte viac dní, odkedy naposledy jedla, a celý mesiac, kým spadne. Dievča cíti spánok, hoci nemá sny, a keď bdie, pohybuje sa, aj keď nohy má nehybné. Povraz je tak tesne utiahnutý, že tá hrdúsi ako had, počuje zastretý hlas, hlas patrí žene, ktorá nad ňou kľáčí. Kde máš matku? spýta sa a dievča sa trasie na celom tele, akoby jej vzduch strelil zaucho, a tak ju prebral z omámenia. Ešte deň a spánok jej prerušuje natriasanie na vozíku. Žena sa pýta: Kam si šlo, dievčatko? Ale dievča jej nemá čo odpovedať. To nič, hovorí žena. Idú do Kongoru.

Všimnite si to dievča. Žena na voze žije v dome na ulici, kde je všetko modré. V dome s dvoma podlažiami a dvoma rebríkmi a s desiatimi ďalšími ženami. Ženami, ktoré majú čarodejnú kú, tak ich volajú muži. Žena z voza, ktorá si hovorí slečna Azora, ich nazýva kurvami, pretože nemá vo zvyku skrývať sa za pekné slová. Načo sem vedieš ďalšie dievča? spýta sa jedna zo žien, ktoré sa za tých sedem dní, odkedy sem dievča prišlo, ani raz neobliekli. Obchody idú, ale pomaly, povie slečna Azora, ktorá si ju obzerá, akoby sama pochybovala, načo si na voz vytrepala tento ďalší náklad.

„Onedlho sa uvoľní miesto a niekto ho bude musieť vyplniť.“

„Neviem robiť s hlinou,“ povie dievča. Ostatné sa smejú, ale slečna Azore sa pohybujú pery, akoby niečo počítala.

Roky letia, roky skáču, keď počíta dni u slečny Azory, ale niekedy ľutuje, že neskáču dozadu. Roky letia, roky skáču, zaoblujú jej boky a zväčšujú zadok. Roky jej zdrsnia hlas a znovu ho vyhladia a ona občas nespoznáva samu seba. Roky učia oko vidieť to isté ako predtým, ale čítať to nanovo. Čítať nanovo slečnu Azoru. Ba nie, čítať v nej to, čo tam vždy bolo a aký úžitok očakáva od dievčaťa. Sme tu všetky ženy, ale nemysli si, nie sme sestry, povie jedna z nich. Za ten prvý rok odídu dve ženy, v ďalšom roku sa jedna z nich vráti. V dome umrú traja muži, jeden počas toho, ako je v Dinti. Po dvoch z tých mužov prídu iní muži, ale tretí bol pocestný a musia zaplatiť obchodníkovi, aby ho spálil. Dievča, ktoré slečna Azora priviedla, nemá meno, ale keďže je tu

jediné medzi ženami, volajú ho jednoducho dievča. Dievča posielajú k mäsiarovi po vnútornosti a paprčky, lebo tomu sa jej vždy ulúti a naváži jej viac. Dievča prežíva vďaka láskavosti niektorých žien a vyhýba sa zlobe iných. Dievča sa skryje, keď mu nejaká žena káže skryť sa a nevychádzať, pretože prichádza určitý muž, ktorý má určité prania, a hoci slečna Azora má svoje deti rada, peniaze má ešte radšej. Dievča sa hráva v prachu v zadnej izbe s paličkou, ktorú volá svojou sestričkou, až sa raz jedného dňa zobudí a nechá sestričku ležať na dlážke. Dievča pozoruje kurvy, ktoré sa kurvami stávajú až večer. A slečna Azora zatiaľ pozoruje ju. Komentuje ju: Dievča, narástlo si nám za tie roky, ale tvár máš príliš tvrdú, ako keby si stále videlo iba ľudí, ktorí ti ukrivdili, bradu máš príliš ostrú, oči príliš hlboko zapadnuté, nos príliš veľký, cecky príliš malé, nohy príliš dlhé, ruky príliš šikovné a jazyk príliš hybký. Potom zdrapí dievča a vyhrnie jej spodničku až na hlavu. Dievča sa strasie, lebo za tie roky, keď sa muselo zahalovať v dome, kde si ženy nikdy nič nezahalia, sa naučilo ostychu. Oduč sa od toho, povie slečna Azora, kým si ju obzerá. Ostych sa nedá ani kúpiť, ani predať. Aj tvoja kú sa zmenila, dodá a káže Dinti doniesť nejaké handry.

„Onedlho za tebou príde mesiac a vypýta si, čo chce,“ vyhlási.

„A hneď nato prídu muži,“ povie Dinti a zachechce sa.

Slová slečny Azory sa onedlho naplnia a pri prvom raze dievčinu bolia bradavky, napuchne jej brucho, bolí ju hlava a tri noci necháva všade, kde si sadne, stopy krvi. V podbruší ju čosi bije ako pästami vždy, keď sa tomu zachce, a bolesť sa jej odráža cez kríže a do stehien. Dievča bez prestávky plače. Nikdy som nevidela, že by to niekto až tak prežíval, povie slečna Azora, potom ju položia do vane a lejú jej na plecيا teplú vodu. Slečna Azora jej rukami hladí temeno a uspí ju spevom. Nezúfaj, dievča, už je z teba žena, hovorí.

Pol mesiaca nato ju presťahuje do najmensej izbičky v dome, do tej, ktorú volajú komôrka. Má tam svoju prvú posteľ, hrubú prikrývku z peria a v rohu umývadlo a džbán s vodou, ale nie na pitie. Tej istej noci jedna zo žien zlezie do jej postele rovno z okna, ktoré je nad ňou. To som ja, Yanya, povie. Žena sa na ňu zadíva, dlho a hlasno vzdychne a potom povie: Nemýl si to, čo robí Azora, s dobročinnosťou. Iba z teba pestuje ďalšiu zakázanú ľaliu. Zakázaná ľalia je pre muža so zvláštnymi chůtkami, ale na tých mužoch nie je nič zvláštne okrem plného mešca. Je to ten typ muža, ktorý zíza na kamarátky, čo sa hrajú s jeho dcérkou, a len-len že

sa ovládne, aby niektorú z nich nezdrapil a neodtiahol do krovia za domom. Ona však najprv vyčká, kým ešte podrastieš, a trochu ťa vykrmi. A potom urobí toto. Jednej noci za tebou pošle muža. Nič ti vopred nepovie. Tak si to navykla robiť, vypustí na teba chlapa a potom ti vysvetlí, že ak sa ti to nepáči, môžeš odísť. Viem, že to tak urobí, lebo to tak urobila každej z nás. Lenže ja ti niečo poradím, povie Yanya, hoci nijako nevysvetlí, čo sa stalo poslednej zakázanej ľalii. Namiesto toho podá dievčaťu vrecko a povie: Zamiešaj do tej misky iba štipku a zariad' to tak, aby sa chlap napil.

Prví štyria muži nechajú u slečny Azory tučný mešec a široký úsmev a vyhlásia, že ležať tej mladej medzi nohami je ako ležať na obláčiku. Ale ten obláčik nie je medzi jej nohami, je to vankúš, na ktorom každý jeden zaspí. No piaty muž ju znásilní a trvá to, kým jej vzadu v hlave odznejú dve piesne, až potom sa napije. Muži sa vždy zobudia vyčerpaní a hrdí, myslia si, že jej zanechali prinajmenšom dvojčatá. Ale po tom piatom ich začne okrádať.

Kapsa sa jej naplní. Zlato, striebro, železo, mušličky, zlaté ingoty. A náušnice, krúžky do nosa, prstene, náhrdelníky, kolové orechy, zázračné bobule, talizmany, amulety, usušené srdce, zvieracie kosti. Figúrky z hry bawo, brúsený nefrit, drevené modly, kaolín a maličká figúrka z ónyxu. Muž svojej žene povie, že mu asi vypadla na ceste, v rieke, stratil ju na mori alebo mu ju zlodej vytiahol z rúcha. Oveľa radšej sa toho všetkého vzdali, aj keď vedeli, kto im to vzal, lebo horšie ako priznať, že nejaká vzácnosť zmizla, je už len vysvetľovať, ako sa znovu objavila. Aj tak sa vracali do domu a pýtali si dievča s obláčikom medzi nohami. Azora mala podozrenie, že sa deje niečo nekalé, lebo to dievčisko nemalo čím očariť chlapa, ale na peniaze, čo zarábalo, prskať nemohla.

Ale všetko je len dočasu. Maganatti Jarra, dvanásť noc mesiaca Cikawa. Muž robí, čo myslí, že musí, žena sa s tým zmieri. A v dome slečny Azory pani šomre, ako sa noc vlečie. Väčšina ich je na chodbe, kde slečna Azora mužov zdraví a účtuje im služby. Yanya a iná žena sedia oproti sebe, dve ďalšie ženy stoja spolu pri okne vpravo, dievča sedí na dlážke na opačnom konci chodby a mimo dosahu faciek slečny Azory. Tá nedokáže prestať chodiť hore-dolu a preklínať. S touto nocou sa spájajú povere, povie jedna zo žien, ale slečnu Azoru to neuteší. Začne si lámať hlavu, či sa o ženách nerozšírila nejaká nová klebeta, silnejšia ako všetky predtým, ktoré nikdy žiadneho chlapa neodradili, len uchlácholili ich

manželky. Ohovárajú nás, že máme zase hnusnú ženskú chorobu? pýta sa, ale nikto jej nevie odpovedať, lebo žiadna z týchto žien nebýva v spoločnosti iných žien ako týchto tu. Ak nejde muž za kú, tak musí ísť kú za mužom, povie slečna Azora. A tak pošle Yanyu von na ulicu s pekne nízko stiahnutými šatami, aby každý muž, čo pôjde okolo, videl jej prsia.

„Ale prečo ja, slečna Azora?“

„No prečo asi, dievča zlaté? Lebo Dinti má cecky ovisnuté ako koza vemeno a lebo to nemienim dvakrát opakovať, preto. Choď a...“

Stane sa to pomaly, a predsa sa to stane rýchlo. Jeden dlhý čierny prst sa ovinie slečne Azore okolo hrdla, potom dva, tri, potom štyri. Kým stihne hociktorá z prítomných žien vykriknúť, zovrie to slečnu Azoru do hrstí, zdvihne ju to z dlážky a šmarí o náprotivnú stenu. Je na dlážke a nehýbe sa. Teraz už ženy vrieskajú a berú nohy na plecيا. Nik to nepočul prichádzať, nevidel, nezavetрил. O dva kroky už vidieť, že je to samec a vrieska tak hlasno, že niektorým ženám tečie krv z uší. Vyzerá ako niečo, čo by sa malo pohybovať pomaly, no v okamihu zdrapí ďalšiu, ktorá sa pokúša ujsť, a odhodí aj ju. Zvrieskne a roztrieska stoličku. Ten tvor. Vysoký, že hlavou škriabe strop, jednu ruku má tenkú a vyzerá slabo, druhú hrubú ako celé telo a tá mu visí až po dlážku. Dve nohy vysoké ako strom, ale jedna z nich je kratšia. Šuchce sa, krivká ako pavúk, trieska veľkou rukou a rozbíja stoly, urny, vázy a hádže všetko, čo ovinie dlhými prstami. Potom zbadá dievča a znovu zvreští. Priskočí rovno k nemu. Dievča sa vrhne na rebrík a rýchlo – nikdy tak rýchlo neliezlo – zuteká do svojej izby. Trieskanie, vrieskanie, jačanie sa približujú, až tenké dvere vyletia z pántov. Je tam zver a stále škrieka. Dievča sa tak trasie, že pri každom žmurknutí mu od viečok odfrkujú slzy.

„Ďakuj bohom, moja, že nie si chlapec. Inak by som teraz volala desať mužov, aby vytiahli Ukundunku z tvojej úzkej zadnej diery,“ povie žena.

Je to dáma a vyzerá ako šľachtická alebo niekto veľmi dôležitý. Jej tmavé pery a široký nos sú pohoršene pokrčené, pobúrené obočie sedí nad vzorkou bielych čiarok, ktorá sa jej tiahne dole ľavým lícom. Na hlave má ighiyu ako veľký čierny kvet a okolo pliec dlhú bielu prikrývku, akú nosia ženy Basothov, tá jej visí okolo pliec a zdobí ju čierna vzorka bojovníka s oštepom a štítom. Vysoká žena – aj široká, hoci nie tučná. Vyzerá, ako keby dokázala naraz objasť všetky svoje deti. Má líca ženy, ktorá sa vie zasmiať nečakane a bez žartovania. Dievčatko sa stále trasie. Ukundunka jej prehrabáva prikrývku v posteli, akoby ju tam chcel strhnúť.

„Kde to máš, dievčatko?“

Dievčatko zo seba nevládze dostať slová. „Kde... kde... kde...“ jachce.

„Ten talizman, ty hlúpučká. Tú ónyxovú figúrku. Nenúť ma spýtať sa na ňu ešte raz, lebo mu nakážem, nech ťa prehľadá.“

Ukundunka skloní hlavu rovno pred ňou. Hlavu dlhú ako kôň, v nej oči ako oči vlka, zuby ako zuby krokodíla. A dych ako niečo, dievča nevie čo.

„Sú jedno, rozumieš mi? Ukundunka a ten talizman sú jedno. Poviem ti príbeh. Raz, už sme boli dlho manželia, som povedala svojmu mužovi: Najdrahší manžel môj, všetci vedia, že si významný muž. Všetci vedia, že to, kvôli čomu sa dlho do noci zdržiavaš vonku, je dôležitá vec. No bohovia vedia, ako sa o teba bojím. Bojím sa tak veľmi, že som sa obrátila na kúzelníka, ktorý má blízko k bohom, aby mi vyrobil niečo, čo môjho muža ochráni. Áno, vravím manželovi, keď budeš stále nosiť pri sebe tento talizman, Ukundunka ťa ochráni. Si významný človek, všade máš nepriateľov, mohol by si zle skončiť! A tak každý večer, ak viac než päťkrát obrátim presýpacie hodiny a po mojom manželovi niet ani stopy, vyšlem Ukundunku hľadať talizman. Nech je muž v bezpečí, rozumieš mi? A jednej noci sa nielen vrátil domov neskoro, ale aj bez talizmanu. Vraj ho stratil, hovoril. A dodal, že sa ho ani nemám snažiť nájsť, lebo nevie, kam sa podel. A ja na to: Muž môj drahý, nič sa neboj, ja ti ho čoskoro nájdem a tomu, kto ti ho vzal, uštedrím poriadnu príučku. No a aha ho! Talizman si leží na ceckoch kurvy.“

„Nie som kurva.“

„Si v kurvinci. Asi nebudeš mníška.“

„Nie som kurva.“

„Kuchárka určite nie si.“

„Kurva nie som, prisahám.“

„Tak prečo ti izba páchne chlapmi?“

Dievčatko nemá odpoveď. Mohlo by odpovedať, že áno, izba páchne chlapmi, ale na sebe ten pach nemá. No keby sa rozhovorilo o spacom jede, prišla by jej na to slečna Azora. Šľachtičná si ju premeria skúma-vým pohľadom.

„Možno by si mu mohla dať dieťa. Ja sa rozhodne nemienim na také niečo prepožičať, a už určite nie s ním. Ha! Pekne som ťa vydesila. Nazaj si decko.“

„Nie som kurva. Nikdy. S nikým z nich som sa nekurvila.“

„Nikdy?“

„Len ich okrádam.“

Dievčatko pomaly desí pohľad ženy viac než syčanie Ukundunku. No potom sa jej zamračený výraz zmení na úsmev.

„Zlato? Mušličky? Bankovky? Hovor, dievča!“

Dievčatko sa nezmôže na nič iné, len na ňu znovu vytreští oči. Nevie, či sa takto správajú dospelé ženy, raz sa zahalia, raz sa obnažia, samé prekvapenia, až jediné, čo sa dá od nich čakať, je úžas.

„Beriem si všetko, čo majú a čo by sa nemalo stratiť. A nechávam si to, lebo my od slečny Azory nič nedostávame.“

„Vôbec nič? Ani odev?“

„Ten si kupujeme. Vravím, že nám nič nedáva. Iba jedno máme zarúčené. Keď nás prvý raz predá, je to znásilnenie a muž, ktorému nás predá, zaplatí trojnásobok. Takže mužom miešam do nápoja uspávací prostriedok a potom ich okrádam.“

„Aha. Takže muž od teba nič nezoberie, ale ty od neho viac než dost? Vidím, dievčatko, že si v nesprávnom dome.“

„Neodídem odtiaľ, kde ma využívajú, nikam, kde ma budú zas len využívať.“

„Kto hovorí, že ťa vôbec je na čo využiť?“

Dievčatko v tú noc odíde so šľachticnou. Slečna Azora na to nepovie ani slovo. Slečna Azora sa nezdvihne z miesta, kam ju hodil Ukundunka, takže ktovie, ako napokon dopadne. Šľachticná sa dievčata opýta na meno.

„Žiadne nemám.“

„Čože? Ako ťa teda volajú?“

„Malá, malé hovno, dievčatko, kurvička, dievča, zakázaná ľalia.“

„Stačilo. Vyber si meno a tak ťa budeme oslovovať.“

„Svoju mamu volám Sogolon.“

A dievča si vezme meno svojej mŕtvej matky a je to pred stosedemdesiatimi siedmimi rokmi. Odvtedy sa tá okrúhla veľká tekvica nášho sveta stosedemdesiatšedemkrát otočí okolo slnka.

Sogolon.

DVA

Sogolon, prestať narážať do stien. Už nie si malá.“
Tu je dievča. Chce odpovedať pani Komwono, že do stien nenaráža zo zvyku a ani si nechce ublížiť. No je to zvláštne, ten „pocit, keď sa človek hodí o niečo také pevné, čo nepohlť náraz ako bavlna, nestlmí ho ako zem, nedá sa do toho ponoriť ako do blata ani sa z toho odraziť ako z pálenej hlíny. Je to nový pocit, zisťovať, že vás niečo zastaví, aj keby ste bežali z celej sily. Lebo dopredu sa nedostanete, ak sa vám postaví do cesty skala. Bez odrazu, bez ozveny, bez zvuku, konečnosť. Ale toto nie je skala, hoci skala sa na stvorení toho podieľala. Drsné, zrnité, ale nie ako prach, skôr ako piesok, ako keby niekto prišiel na to, ako spojiť piesok dohromady, takže je pevnejší než drevo. A studený – táto stena je vždy studená ako sekera za skorého rána, ktorú kuchárka schladzuje v džbáne s vínom. Dve rána, možno tri, možno desať, chodí k stene, možno je to tmavý koniec kuchyne, zadná stena otočená do záhrady, vnútrajšok sýpky, miesto, kde ju nik nevidí, a oblizuje ju.

Takéto steny sa neodlišujú od ostatných len chuťou. Od prvého dňa, čo vošla Sogolon zadnými dverami, a skoro každý deň odvtedy, sa pani chvasce, že toto nie je obyčajný dom. A rozhodne žiadna prízemná kongorská chatrč, ale budova hodná hocijakého veľkého pána nad piesočným morom. Neľutovali sme výdavky, len nech náš dom vyzerá ako z východného sna, hovorí pani. Sogolon ešte v žiadnej kongorskej chatrči nebola, ani v dome, takže ho nemá s čím porovnať. Už ten strop! Je vyšší ako muž stojaci inému mužovi na pleciah. Steny sú drsné ako z kameňa, ale opracované ručne ako hlinený dom z Mitu. Okná sú väčšie ako na hociktorom kongorskom dome, vyzerajú ako poklpy. Ostré drevo podopiera trámy, vysoké a mimo dosahu, vyzerajú ako fúzy

na stenách a visia na nich pásy, meče, masky, modly a štíty. Nižšie, ale stále vysoko zavesené, sú látky z celého Severného kráľovstva aj Južného kráľovstva a ešte vzdialenejších krajov. Rovno pri okne vľavo je pánovo kreslo a nikomu inému pán nedovolí, aby sa tam usadil. Raz si tam sadol otrok, hovorí kuchárka. A pán nakázal sudcovi, nech ho zbičuje, až kým ten krpátý somár nerozoznal vodu od moču. Po celom dome sú na dlážkach vankúše a koberce pre toho, kto by si na ne prial sadnúť. Všetko je vo farbách a vzoroch: červená, žltá, zelená, modrá.

Sogolon sa neraz stane, že sa túla po dome a naďabí na novú miestnosť alebo na izby, ktoré predtým vyzerali obrovské ako mesiac, ale teraz sú malé. Izby, ktoré boli predtým horúce, ale teraz je v nich chlad. Izby, ktoré boli kedysi pri kuchyni, sú teraz ďaleko na dlhej chodbe, v tej časti domu, kam nechodí ani jeho pán. Izba sa pritom nevie pohnúť, tolko Sogolon vie, ale takto to tu pôsobí, pretože je ich tolko, že sa nedá zapamätať, ktorá je ktorá. Azda preto nevie zrátať, koľkí ľudia tu bývajú. Pani a pán. Tučná kuchárka, ktorej meno nepozná a ktorá sa jej ho nikdy neunúva prezradiť. Chudá otrokyňa, dievčina, ktorá sa predstavila ako otrokyňa a až potom povedala svoje meno, Nanil. Chlapec, ktorý sa stará pánovi o kone, to sa dozvedela od kuchárky. Potom raz vidí tohto chlapca, ako vyvádza koňa, a zároveň ho vidí zametať strechu. Sú to dvojčatá, ale jej to nikto nepovedal. Nik sa s ňou nezhovára, len keď naozaj musí.

Už nie si malá, hovorí pani Komwono a v iný deň to znamená niečo iné. Lebo dievča sa pristihne pri úvahách, nie kedy prestane byť malá, ale kedy začala byť malá. Spieпка nikdy nepovie, že bola kedysi malé kurča, ani koza nepovie, ja som bola kedysi kozliatko. Kto jej kedy mal povedať, ako to bolo, okrem bratov a slečny Azory? A slečna Azora vnímala dievčensťvo ako stratu času, nemotornú predohru, ktorej by sa bystrá žena mala rýchlo striasť. No nevešaj hlavu, hovorievala, niektorým sa tým viac páčiš, čím viac vyzeráš ako malé dievčatko.

Pani Komwono jej niekoľkokrát povedala, že úžitok z nej presahuje tento dom, ale jej sa tento dom páči. A slová pani Komwono v nej zanechajú otázky: chce ju vycvičiť a potom darovať mníškam? Alebo do tábora starších a dostať za to život s ešte väčším množstvom zlatých mincí, ktoré pani tak rada počíta? Počúvajte, čo hovorí pani Komwono. Len si to predstavte, vraví a naberie mince do hrsti. Predstavte si dom, kde pán nemá nič, len svoje meno. Nemá mince, nemá bankovky, nemá mušličky. Len svoje meno. Grioti, ktorí zaznamenávajú dejiny rodov vo

veršoch a piesňach, vedia jeho rodovú líniu vystopovať k založeniu Fasisi. Komwono, gepardy starej savany. Kiežby to boli skutočné gepardy. Kiežby bolo to meno niečo skutočné, čo by sa dalo kúpiť, predať alebo darovať. No aj tak sa mnoho dverí otvorí a len málo sa zavrie, keď niekto nosí meno Komwono.

A tento pán domu! V jej očiach sa tí, ktorí k nej prichádzali, zhrčili do jedného muža, takže nerozoznala jedného od druhého. Zaspávali na nej, skôr ako by sa obťažovali čo i len porozprávať, a tí, ktorí sa porozprávať skúšali, usúdili, že ona za rozhovor nestojí. Napokon, za túto dieru neplatia, ak nejde o Dinti. A ten, ktorý nehovoril a nepil víno, ju znásilnil. V myslí má stopu, spomienku na ich pachy, ak aj nie na ich tváre, a prísahu, že ich všetkých jednej noci navštívi s nožom. No keď uvidí tohto pána domu, nevie posúdiť, či je to ten prvý muž, či je to ten posledný, alebo či je vôbec jedným z nich. Odvtedy ho už ani raz nestretnie, nikdy sa s ním nezoznami, ani ten prvý raz. Otrokyňa jej vraví: Dievča, ani len nepozerať jeho smerom, lebo tohto muža kedysi volávali na kráľovský dvor. A keď sa Sogolon spýta, prečože ho už na kráľovský dvor nevolajú, dozvie sa len: Kto si ty, že očakávaš, aby sa k tebe znížil pán stredných krajín a čokoľvek ti vysvetlil? Dievča ako ty musí byť pre muža ako on vzduch. Čo znamená, že mu nikdy nesmiem skrížiť cestu, pomyslí si Sogolon, lebo aj keď tie slová hovorí Nanil, ani jedno z nich nepochádza od nej.

Hoci si však tohto pána domu nezapamätala, musela si všimnúť, že on vnímal ju. Videla mu to na tvári, najmä na očiach, ktoré sa vytreštili, keď sa ocitol v šoku, uhýbali, keď konal prefíkane, tuho sa prižmurovali, keď sa zlostil, vyprázdnil sa, keď niečo predstieral, a zatvárali sa, keď zapieral. No aspoň nikdy roztúžene nežmurkali – bála sa, že aj to raz príde. Všetko toto dobre videla aj pani domu a tak ju to tešilo, až sa Sogolon zamyslela, či to celé nie je nejaká hra. Len ich čujte, tam v spálni, kde sa pán domu ukladá na svoj druhý odpočinok a pani domu sa oblieka a sama sa líči, kreslí si umchokozo, bodkovanú čiaru bielym okrom ťahá od ľavého obočia dolu po nose, k perám a robí poslednú bodku na brade. Chystá sa stretnúť s niekým význačným alebo vykonať nejaký význačný čin.

„Žena, ty si len tak odniekiaľ vyhrabeš neurodzené dievčisko a dovedieš ho k nám, ako keby to bolo domáce zvieratko, ktoré odvrhla nejaká rodina!“

„Muž môj, to ty si stratil talizman. Ja som ho len bola hľadať.“

„A výsledkom je toto dievča?“

„Vyzerá to tak. Možnože sa nám bohovia rozhodli požechnať plody. A dobre je tak, lebo som ho našla...“

„Čo ak si ty podľa mienky tých bohov zlodejka?“

„V tom prípade je nesmierne prefikaná, drahý môj manžel. Veď ako ti ho zložila z krku?“

Pán domu chvíľu pomlčí. Potom sa opýta: „K-k-kde si ju to našla?“

„V priekope pri ceste, muž môj. Vedľa talizmanu, vyzeralo to, ako keby ho strážiła. Vyzeralo to ako znamenie. Len dôveruj bohom.“

„V priekope? V akej priekope?“

„Priekopa je priekopa, drahý môj manžel.“

„V tomto dome zostať nemôže.“

„A kam by šla? Je to len dievča, ktoré predtým nebolo ničím užitočné. Dom sa rozrastá, potrebujeme viac služobníctva. Čo máš proti nej?“

„Ja? Ja to dievča ani len nepoznám.“

„Hm, a vždy si hovoril, že by si chcel dieťa.“

„To som nikdy nepovedal, nikdy!“

„Pravda. Hovoril si niečo iné. Suka jalová, kde sú moje deti? Zabi-
ješ môj rod. Tak ja ti hovorím, že tomuto domu i tebe svitol nový deň.
Ešte sa dočkáme detí. Jedno je už tu.“

„To nie je dieťa.“

„Niečie dieťa to už len bude.“

„Nepozdáva sa mi.“

„Nepoznáš ju.“

„Srať na bohov, ženská. Chceš ma rozhnevať?“

„Rozhnevať? A čím, muž môj? Ona povedala, že ten talizman našla v rovnakej priekope, v akej sme my našli ju. Musí to byť dielo bohov. A tak si vravím: Žena, načo by už len tvoj muž kráčal popri nejakej priekope? Vo štvrti Gallunkobe. Ako by mu ten náhrdelník spadol z krku, keď sa ani len neroztrhla šnúrka? A prečo by vôbec chodil peši? Ale bohovia mi opakujú: Dôveruj manželovi, on ťa povedie v pravde. Takže ja som sa rozhodla dôverovať. No vzhľadom na to, ako to dievča ustrážilo, čo mi je drahé, muž ako ty, známy svojimi dobrými skutkami, sa hádam postará, aby sa mu stalo len dobre.“

„Dobre, šmar jej tri zlaté mince a pošli ju kade ľahšie.“

„Ako nejakú kurvu?“

Pán Komwono sa rozkašle. Vyhlásil, že netuší nič o tom, ako sa obchoduje s kurvami. Sogolon načúva z predsiene, nikto ju nevidí. Nikto nepočuje, ako sa chichúňa. Tá žena je mazaná všetkými masťami, hoci Sogolon do očí nikdy nepovie nič, len mrzuté slová o tom, čo všetko nevie a robí zle. Dievča, nevieš ješ. Neprežúvaj ako krava. Takto sa jedáva. Kým tento kúsok chleba rozlomíš, poobzeraj si ho a nieže si z neho odlomíš kúsok väčší ako dľaň. Z duseného kozieho mäsa si nenaber naraz viac ako na hrot prsta. Prežúvaj pomaly a nieže niekto začuje alebo uvidí, čo žuješ, lebo to by si sa každému zhnusila. Dievča, nevieš sa ani len umývať. Tým chcem povedať, že sa vôbec neumývaš, len keď ti pohrozím, že ťa aj s tým tvojím smradom vyhodím z domu. Takto sa treba umývať. Choď do prístrešku s vodou pri sýpke, vydrhni sa celá pieskom. Vydrhni sa pieskom medzi prsníkmi, vydrhni si chodidlá, vydrhni si lakte, nech nevyzerajú ako slepačia päta, ale na kú si daj pozor, súchaj len jemne a pridaj trochu vody, nech si ju nezničíš. Dievča, nevieš, čo s hlavou. Ani sa nesnaž nosiť ighiyu – nie si zo ctihodnej rodiny. Ber si túto látku a prikáž upratovačke, nech ťa naučí viazať gele. Nemáš husté vlasy a tá trocha vlasov, čo ti narástla, nie je pekná. Dievča, ani chodiť nevieš. Takto treba chodiť. Všímaj si, ako chodí ingxangxosi, ako sa nosí, s krídlami za chrbtom, ako keď si človek založí ruky za chrbtom, brada vysunutá dopredu, hlava vysoko, ako keby si na nej niesla fľašu s olejom. Nech pri každom kroku zdvihneš najskôr koleno, ale nie privysoko, to sa na ženu nepatrí, a potom pozor na chodidlo, ako sa dotkne zeme, ľahulinko, akoby si chodila po špičkách. Mám chodiť ako diablov vták? spýta sa Sogolon, keď toho vtáka vidí, ako zadupal do prachu hada a potom ho zhltol. Pani Komwono ju odmení zauchom. Kto už takto rozpráva? Len ženy z chatrčí polepených z hnoja. Onedlho už opustíš roky dievčerstva a musíš byť pripravená.

Na čo pripravená? Sogolon tú otázku nepoloží. Slečna Azora aj tak povedala, že dievčerstvo má za sebou. Nechce však rozčúliť pani Komwono a prísť o jej láskavosť. No vie, že pani ju cvičí, hoci nevie, na čo ju cvičí, a v tom jej nepripadá až taká odlišná od slečny Azory. Sogolon sa odhodlá pozorovať každého muža alebo ženu, ktorí vojdú na návštevu, a vchádza ich veľa. Vyčkáva v tmavších chodbách, načúva, či sa niekto nezverí, že prišiel o upratovačku, že potrebuje dcéru, ktorý chlapec práve zavíšil obrad mužnosti alebo ktorého náčelníka sklamala najnovšia manželka. Alebo, keďže pani nesmierne rada počíta mince, kto sa práve dostal k veľkým peniazom. Roky u slečny Azory z nej nevychovali

naivku. Vie, že bez vena je mužovi nanič. Ak teda ten muž nechce syna a potom ďalšieho a je mu jedno, z akej diery vyskočia na svet.

Takto vyzerá dievča a takto pozerá na svet zo svojho okna, stále prechádza rukami po tom, čo sa tu volá okno. Široká strecha, možno miesto, kde sa stretávajú muži a hovoria o múdrostiach alebo pijú. Strecha so scho-diskom na inú strechu, možnože je tam rodina, ktorá je už veľká a ešte sa rozrastie. Strechy sa občas nedajú odlíšiť od stien, ktoré k nim vedú, stále na nich vidieť stopy rúk, čo vyhladili blato. Ešte ďalej vidí štíhlu vysokú vežu, je to väznica alebo možno v nej mesto skladuje cirok pre prípad hladomoru. Alebo to môže byť domov najtenších, najvyšších ľudí v deviatich svetoch. Podľa okien počíta poschodia. Tri domy s tromi poschodiami, okná nad oknami, štvrtý dom len s jedným poschodím a bez okien. Tri rodiny bohaté, jedna chudobná, odhaduje Sogolon. Aké ženy tam asi bý-vajú? Mesto stiech, ktoré sa nedajú posúdiť podľa výšky, lebo väčšinou sú rovnako vysoké. Preto tých pár šesťposchodových alebo aj osemposcho-dových domov siaha do oblohy. Ale aj tak sú všetky steny rovnakej farby. Hnedej, okrovej, z piesku alebo z tvrdej hliny. Okná bez usporiadania, aké majú radi remeselníci, sa otvárajú náhodne ako na včelom úli.

A mesto sa v noci mení. Teraz vyzerá ako chrbát zvierata, sčernený od tieňov, plný ostňov, ale v tieňoch sú aj okná, v ktorých blikoce oran-žové svetlo. Niekoľko lúčov v niekoľkých oknách a všetky vyzerajú opu-stene. Viac je šerého svetla, lebo oheň je vzdialenejší, v peci sa na ňom pečie mäso alebo v nádobe na dlážke sa na ňom varí káva. Ešte ďalej, hlbšie v meste, svetlá ani len neblikocú. A úplne na severe, v strede Kon-goru, na vrchole tej najvyššej veže, sa na špici drží socha vtáka, ako keby sa chystala vzlietnuť. Veža čierneho krahulca, tak ju volá kuchárka, keď vezme dievča do ulíc. Dievča si pamätá len kľukatú a haditú cestu, ktorá je niekde taká široká, že tri vozy na jednej strane sa môžu obísť s tromi na druhej, a potom sa inde tak zužuje, že naraz ňou prejde iba jediná žena. Zo štvrte Tarobe, ktorá, ako Sogolon pyšne vysvetľuje kuchárka, je najbohatšia z celého mesta, sa dá ísť buď na juh k vysychajúcemu korytu rieky, kam chodia otroci žmýkať vodu z bahna, namáčajú do nej handry a tie žmýkajú nad vedrami, aby z vody odstránili čiastočky zeminy, alebo sa dá ísť na sever, a tadiaľ sa dostanete všade inde. My ideme po hraničnej ceste pozdĺž cisárskeho prístavu, až sa ocitneme na inej ceste, širokej a ruš-nej, tá nás zavedie hlboko do štvrte Nimbe, kde žije muž, ktorý uchováva záznamy o všetkom, čo kráča, množí sa a serie, hovorí kuchárka. Sogolon

je už unavená, ale kuchárku neunaví zrejme nič. Sogolon musí zakričať, aby zastala, aby zastavila voz, ktorý ich tam odvezie popri Veži čierneho krahulca do štvrte Nimbe, a tam má kuchárka od začiatku v úmysle nakupovať. Potrebujeme novú olejovú lampu, aj dve, ak máme ušetriť peniaze, hovorí. A tu v Nimbe bol najlepší výrobca lúč, ba najlepší výrobca všetkého, ak sa už pýtaš, hovorí, hoci Sogolon sa na nič nepýta. Sogolon žasne, aké sú tie múry vysoké, až cez ne slnko nedovídi na ulicu. Až škriepka ju prinúti znovu venovať pozornosť kuchárke, lebo kuchárka vrieska na kupca, nepáči sa jej cena lampy. Preklínajú a vyhrážajú sa, až kuchárka napokon povie, že keby chcela obchodovať so zlodziejmi, bola by svoj zadok odniesla na sever. Sever. Tam idú vzápätí. Štvrť Gallunkobe, kde väčšina domov vyzerá vypasene, zavalito a rovnako. A všetci ľudia sa rovnako mračia. Nehovor panej, kde sme boli, vraví kuchárka. A už sa sem nikdy nevracaj. Kuchárka ju vedie za ruku ulicami a mračí sa, keď Sogolon odvrkne, že už veľmi dávno nie je malá. Ak tvoju ruku vo štvrti Gallunkobe pustím, tak už nikdy neuvidíš dom našej panej, odsekne a nechá Sogolon, nech sa kochá pohľadom na predaj, nakupovanie, pitie, smiech, rozvíjanie balov látok, sekanie mäsa, dohadovanie o ceny, šľachtické, za ktorými kráčajú stráže vysoké ako stromy. Neodpustí si výstrahu, že keby odišla, ohrozí sama seba.

Hrozba je skôr na farme, na mieste, ktorého meno sa nikdy nedozvedela a kde sa traja bratia nevedia dočkať, kedy ju zabijú. Hrozba je muž, ktorý navštívil slečnu Azoru s úmyslom vyspať sa so zakázanou ľaliou, muž, ktorého neprinútila vypiť odvar a ktorý ju zvalil na posteľ. Hrozba je kdesi v inom svete, v ktorom podľa jej bratov jej matka vrieska, aby sa pomstili tej malej suke, ktorá sa jej vydriapala z kú a zabila ju – lebo je sebecká. Kongor? Ha. Toto je krajina zázrakov. A Sogolon zosmutnie, pretože odtiaľto nechce odísť. Aj keď okolo nej pán chodí tak nevšímavo, ako keby bola v dome dávno prítomným duchom. Pani sa na ňu díva aj zaňho. A obskakuje ju. Aspoň má koho obskakovať a o koho sa starostiť. Má koho obliekať do pekných šiat, aby ľudia hneď videli, že je z dobrého domu. Má koho učiť, opravovať, plieskať po čele, plieskať po zadku, hrešiť, keď hovorí ako riečny potkan z Mitu, lebo tak ju jej pani volá, odkedy prišla na to, odkiaľ Sogolon pochádza. Pani sa ju chystá vypraviť niekam inam. K niekomu inému. A tak sa naučí rozoznávať dni a počítat ich. Dvadsaťdeväť dní do novu. Potom sa naučí rozoznávať mesiace a počítat ich, bojí sa, že toto je posledný mesiac

v tomto dome. Nehrb sa, stoj rovno ako žena, nie ako lenivá hlupaňa, vraví jej pani Komwono vždy, keď ju prichytí so zvesenými plecami, ale ona ich nevešia z lenivosti. Pán na ňu po celý čas ani nepozrie.

Potom jednej noci pán zide do izieb pri kuchyni, kde spáva Sogolon a otrokyňa. Nespí, hoci to tak vyzerá, a otrokyňa je na tom rovnako. Pán sa snaží byť čo najtichšie. Kráča po špičkách v papučiach, ktoré pri každom kroku plesnú o dlážku. Štuchne otrokyňu chodidlom. Nepohne sa a on ju ďalej drsne budí. Otrokyňa zastoná a prevalí sa chrbtom k nemu, ale pán nedá pokoj, potom ju znovu štuchne chodidlom. Otrokyňa znovu zastoná a z toho stonu sa stane mrmlanie. To pánovi stačí, nadvihne si nočnú košeľu a nemá pod ňou nič, ale to čierne nič v čiernej tme vyzerá, ako keby prišiel duch v nočnej košeli. Nočná košeľa stále padá a on si ju stále vyťahuje. Pán si kľakne a pritiahne otrokyňu k sebe. Ona stoná, ako keby chcela znovu zaspať, a prevalí sa na brucho, on ju ťahá po dlážke. Pán jej vyhrnie šaty nad zadok a hore chrbtom a znovu si zdvihne svoje rúcho. Plieska ju tým po nahej koži, až kým si nemyslí, že je pripravený. Sogolon sa obráti, pozoruje ich, zaujíma ju to, čo, ako si myslí, urobil aj s ňou u slečny Azory. Priráža a tlačí a potom zastane, opráši si z kolena niečo, čo ho omína, možno okruhliáčik, ale ona sa nepohne. Ona nestoná, zato on stoná aj za ňu.

Mesto je mesto. Tam, odkiaľ prišla, sa tráva vo vetre niekedy tak kníše, až to vyzerá, akoby sa pred ňou otvárala sama zem. Najmä keď nemohla robiť nič, len pozeráť von cez dieru v termitisku. Ale Kongor nič neponúka. A keď sa jej vyhne spánok, zvykne vstať a zadívať sa z okna. Ulica takmer spí, ale na ceste sú stále chlapi, vyzerajú, ako keby niekam šli. Niektorí zahalení, niektorí nahí, všetci so slamenu prilbou buď na hlave, alebo pod pazuchou, všetci s chráničmi lakťov alebo chráničmi holení, pestré farby na nich vzdorujú tme. Remene, ktoré poznáva, ale nevie prečo. Ozve sa však v nej niečo hlbšie ako poznanie. A niečo na tých chlapcoch, ktorí si vykračujú mestom, akoby im ulica patrila, jej pripomenie slobodu, čo jej sotva obmyla nohy a teraz uteká preč. Vyklzne von z dvier, skôr než by stihol sám diabol žmurknúť. Tie dvere nemajú ani zámku, ani strážcu, lebo ochranou domu je meno jeho pána. Prejde priveľa času, kým jej dôjde, že nevie, kam ísť. Ani ako sa vrátiť späť.

To však už je vo štvrti Tarobe a tamto, smerom na juh, sa ide k riečnemu korytu, takže ak by sa vybrala opačným smerom, k Veži čierneho krahulca, išla by na sever alebo na severovýchod. Nočné ulice vo

štvrť Tarobe lemujú a osvetľujú fakle. Sogolon sa však čoskoro ocitne na ulici, ktorú nepozná, kde sa orientuje iba podľa mesačného svitu. Ešte viac ako podľa zraku sa orientuje sluchom a tak dobehne chlapcov. Veža čierneho krahulca sa postupne približuje, no stále je ďaleko. Sogolon sa priblíži k čistinke, kde sa cez deň ozýva ruch trhoviska, no teraz je plná hlasov a fakiel. Vyjde spoza rohu a uvidí vatru, plápolajúcu do výšky domu. A chlapcov, ale nie tí chlapci jej do hrude zošlú blesk. To spôsobia remene na ich hlavách a lakťoch, kolenách a prstoch. Slamený pancier bojovníka s palicou. Stojí v uličke, ktorá vedie na námestie s vatrou, strechy presekávajú mesačný svit a vďaka nim je v tieni. Cúvne od mihotavého svetla vatry a iba pozoruje z tmy.

Chlapci skáču, kričia, smejú sa, híkajú. Nie ako jej bratia, ktorých každý pohyb je poznačený zlobou. Sú tu aj muži, niektorí oblečení tak, ako keby patrili k Siedmim krídlam, v odeve zvonka čiernom a zvnútra bielom, niektorí v bohatej agbade, niektorí vyzerajú ako veľkí páni, iní vyzerajú ako žobráci. No viac ako mužov je chlapcov, väčšinou sú nahí alebo sa vyzliekajú donaha. Mnohí sú v slamenom brnení. Niektorí na sebe nemajú nič okrem brušnej retiazky a bielej hlíny. No aha ich, chlapcov. Jeden na zemi blokuje druhého, ktorý chce palicou udrieť iného chlapca. Ten, ktorý udiera, je lesklý a rýchly. Chlapec na zemi nemá chránič prstov a úder do hánok ho prinúti pustiť palicu. Ďalší úder do tváre a na líce a potom dobehne muž a zastaví to. Niektorí chlapci sa tešia. Vbehnú do kruhu, zdvihnú víťaza na plecيا. Po porazeného nepríde nik.

Druhý súboj trvá dlhšie, no aj tak prikrátko. Rada by chlapcov pozorovala, ale nielen to. Dívať sa, ako vyskakujú od zeme, je príjemné, ale Sogolon si predstavuje, ako sa od zeme odliepajú jej nohy. Vzrušuje ju to, keď vidí, ako sa rozháňajú, udierajú, uhýbajú, vyrážajú do útoku a znovu a znovu útočia, až strieka krv, ale aj ona sa v tme rozháňa, udiera, uhýba a vyráža do útoku. Toto dokáže tanec, lebo aj keď vystrekne krv, zároveň je tam pružnosť, povznesenie, ladnosť. Sogolon odrazu zatúži po takejto palici, tenučkej ako vlastný palec, vysokej ako strom, ale tvrdšej než kameň. Sogolon zatúži kráčať prázdnu ulicou so zlom, ktoré len čaká na príležitosť. Zatúži po ďalšom súboji. Keď vyskočí do vzduchu, ako do vzduchu vyskakujú chlapci, má pocit, akoby tam mohla zostať.

Sogolon sa nazdáva, že cesta domov sa vinie smerom na juh, no kongorské ulice nehrajú podľa takýchto pravidiel. Dom nenájde skôr ako

na druhý deň napoludnie a všetci v ňom robia to, čo robievajú vždy, plnia si denné povinnosti. Zúfalstvo zaženie úľavu, keď si uvedomí, že nikomu nechýbala. Čo už je to za miesto, keď tam môžu žiť ďalej aj bez nej, akoby s ňou nikto nepočítal, akoby pre nikoho nič neznamenala. Má sto chutí zvrasknúť.

Jedného dňa Sogolon ide prázdnu predsieňou a v uvítacej miestnosti naďabí na ľudí hlboko ponorených do rozhovoru. A pravda je vlastne takáto: nevojde do nej náhodou. Vie, že všetky tajomstvá domu prameňa v tejto izbe a určite sa tam šepkajú všetky dôverné informácie. Niežeby pani s pánom nechceli udržiavať veci v tajnosti. Ale išlo o to, že nikto, kto kedy kráčaľ predsieňou, nikdy nezastal a nenačúval, o čom sa druhí zhovárajú, lebo mal určite dosť vlastnej roboty. A keby tam niekedy zazrela Sogolon kuchárka, poriadne by ju plesla po líci a požalovala by na ňu-panej. Sogolon si všíma spôsoby šľachty. Šľachtici nebývajú tajnostkári, ale neurození by nemali natíčať uši v prítomnosti tajomstva. To jej nezabrání po prstoch cupkať smerom k predsieni a načúvať.

„Ako to, že za ním musím ísť? Ako to bude vyzerať?“ pýta sa pán domu. Takého rozrušeného ho Sogolon ešte nepočula.

„Pred kým, manžel môj?“ odvrkne pani. „Napoludnie niet na ulici ani živej duše.“

„Ty posmievačka a hlupaňa! Naozaj si taká tupá? Na ulici vraj napoludnie niet ani živej duše. Nazdávaš sa, že tam nechcem ísť, lebo sa bojím ľudí?“

„Nie, muž môj.“

„A ešte mi aj kázal ísť peši, keď vie, že mám voz, mám koč a mám najlepšieho koňa v Kongore.“

„Veď nebýva ďaleko odtiaľto, muž môj.“

„Nejde o vzdialenosť, ty hlúpa. Chce, aby som za ním prišiel peši, nech si uvedomím, že jeho dom je v milosti a náš v nemilosti. Inak by ma ten sviniar, ktorý ani len nepochádza z rodu pravých jeserov, hoci má dom plný nástrojov, ani neodvážil zavolať k sebe. Ako keby nestačilo urážok, ešte k nim ten močiarny byvol pridáva ďalšie. Nielenže za ním musíme ísť, musíme ísť dokonca peši, ako keby sme boli jeho služobníci. Vieš, že zhromaždil celú svoju domácnosť, aby sa na nás vynadávala? Vieš to, však? Možno zavolá aj priateľa, suseda, možno povie: Nože sa podte pozrieť! Podte sa pozrieť, ako sa prachom brodí rodina Komwono, ako kráča k mojim dverám s prachom na chodidlách. Ako to, že si to nevieš uvedomiť?“

„Lebo už pozerám ďalej. Ročné obdobia sa tu už aj vystriedajú, a ty stále zavýjaš, že je horúčava.“

„Táraš nezmysly, žena.“

„Cesta vpred niekedy vedie skrz, muž môj.“

„Čože?“

Pani domu zhlboka vzdychne. Sogolon má pred očami ženské bremeno: tváriť sa hlúpo, aby si hlúpy muž pripadal múdro.

„Je to presne tak, ako hovoríš, muž môj. Stačí, ak nestratíš z dohľadu cieľ cesty. Po ceste ani nemusíš pozeráť na ľudí, prejdeme len popri nich. Tak už poďme, muž môj. Prejdime popri nich ďalej.“

„Si príliš urečnená ako vždy.“

„A čo ti presne povedal?“

„Nič mi nepovedal. Vari si to nepočula? Ja už ani nie som hoden jeho hlasu. Poslal svojho posla: ‚Nesiem odkaz z paláca. Rodina Komwonovcov by sa ešte mohla znovu ocitnúť v milosti.‘ Mohla by sa? Môj starý otec celkom sám oslobodil Wakadišu v...“

„V prvej vojne. Iste, muž môj. Možno práve to je ten problém.“

„Dívajte sa na túto ženskú, je z nej vedma!“

„Muž môj, ani ty, ani on dávno nie ste mladí, takže si určite spomenie, ako si náš kráľ silou podmanil Kongor.“

„No a?“

„Šľachta pôvodom z Fasisi žije medzi Kongorčanmi. Aj na tejto ulici je pár vdov.“

„Nebud' hlúpa, žena. Kongoru sa nemohlo stať nič lepšie ako to, že sa pripojil k ríši.“

„Ale Kongor sa nepripo...“

„Nebud' hlúpa, opakujem. Kongor nie je Bornu. To bolo také bezočivé, že sa vlastnou bezočivosťou vymazalo z pamäti ľudí. Na tomto mieste nezaznel nikdy ani jediný hlas proti kráľovi. A tento šakal, tento zasratý šakal nemal ani tolko úcty, aby mi poslal odkaz, že ma chce vidieť v súrnej veci. Všetko vytáral svojmu sluhovi. Poslovi, žena! Poslovi!“

„Tri roky čakáme na túto správu, muž môj. Kto sa stará, ako nám ju doručili?“

„Musí byť z teba stále cítiť ten tvoj nízky pôvod?“

Sogolon čaká, že pani niečo britko odvrkne, niečo krátke, ostré, niečo, čo mu zapchá ústa. Ale nič. Rozhostí sa také ticho, až sa zamyslí,

či jeden z tých dvoch neodišiel. Strasia ju a odrazu jej zide na um, či sa k nej niekto zozadu neprikráda.

„No, muž môj, nabudúce posla pokojne zbičuj, ak budeš chcieť.“

„A nebude to posledný človek, ktorého dnes zbičujem, žena. Bud' si istá. Správajú sa ku mne ako k psovi, ktorého od seba zahnali. Ako k odohnanému psovi.“

„Muž môj, vo všetkom si múdry. No ak chcú, aby sme boli psami, budme psami. Ani si nevšimnú, ako ich pohryzieme.“

Znovu je ticho. Sogolon vie, že pán domu konečne počul niečo, s čím vie pracovať. O mužoch vie málo, ale aj to málo stačí, aby odhadla, čo príde teraz:

„Správajú sa k nám ako k psiskám? Tak si to premysleli? Dobre, budeme psiská. Veď onividia, ako psisko hryzie, až potečie krv!“

„Múdry je ten môj manžel,“ vyhlási pani domu. „Oblečíme sa do bieleho. Zober si dýku.“

Pani s pánom nikomu neprezradia, kam sa vyberajú. Ak sú tí, za ktorými idú, nízko postavení, tak my sme ešte nižšie postavení a nezaslúžime si, aby nám podávali hlásenia, povie kuchárka. Sogolon vyčká do zotmenia, potom sa vyberie hľadať chlapcov s palicami. Skryje sa a pozoruje, kým nejaký muž nezakričí, že je najvyšší čas ukončiť túto dongu, a všetci odídu. Tentoraz však niekto nechá v prachu ležať palicu. Ako zlodejka, ktorá neverí vlastnému šťastiu, tak si ju Sogolon uchmatne. Mala by utekať rovno domov, dobre to vie. Utekať, skôr ako sa vráti ten, kto si tu palicu zabudol. Ale nedokáže odísť. Skrčí sa do prachu ako gepard v buši, vyskočí do vzduchu a bojuje s tmou.

Keďže sa Sogolon naučila pomenúvať dni a počítať mesiace, vie, že od jej príchodu do domu prišli a odišli štyri mesiace. Deň predtým spočítala, že je koniec jedného mesiaca, a teraz sedí v uvítacej miestnosti a láme si hlavu, čo jej prinesie tento mesiac, Gurrandala, posledný v tomto roku. Len pred šiestimi dňami jej slnko privodilo ťažobu, opuchy a krv, z čoho má akurát tak starosti, lebo ešte aj v tomto dome je mesačná krv znamením, že je určená na rozmnožovanie. Pán na ňu síce nikdy nepozrie, ale ona nezabudla, čo hovorila pani, že keď ju dovedie do domu, jedného dňa by mohli prísť aj deti. Kuchárka si všimne, že sa Sogolon správa zvláštne, a neopýta sa, v čom je problém, len jej podá zopár listov a obe to prejdú mlčaním. Sogolon dúfa. Je mnoho spôsobov, ako opísať ženu, no len čo sa ukáže krv, zostane iba jeden.

Niet času, povie. Naozaj niet času odvieŕ ťa do domu, kde by ťa vypásli, ako sa na teba dívam, tak si na to pristará a už je neskoro. A tak jej pani Komwono zakáže variť a vyhlási, že jej ruky treba zamestnať niečím jemnejším. To znamená česaním panej. Vlasy panej domu sú drsné, hoci si myslí, že sú jemné, a vždy keď sa hrebeň zachytí o klk, plesne Sogolon po rukách. No teraz už pani zároveň venuje svoj čas výchove nielen tak, že jej opakuje, čo robí zle. Vystri sa, dievča, a vysuň bok, ako keby si ho chcela zložiť doprostred hrude. Teraz kráčaj. Kofkými prstami sa dvíha chlieb? Dvoma, hlupáčik, nie tromi. O chvíľu by si nimi už naberala mäso, ja to viem. Ukážem ti, ako jeŕ surovú aj varenú kozľacinu a kedy si ktorú z nich vybrať. Zohni sa až po zem, dievča, kolená pekne spolu. Nekľáč, neohýbaj sa a rozhodne nečup. Nikto ťa nechce vidieť v polohe, ako keby si sa chystala vyložiť. Počúvaj sa, že vraj sa ti ťažko zohýna. Nemá to byť ľahké. Eŕte nevieŕ, koľko toho budú musieť tvoje nohy unieŕ, a teraz sa ŕažujeŕ, hoci nesieŕ len vzduch. No, už ma rozčeŕ.

„Áno, pani.“

Sogolon prečesáva panej vlasy a tá ju odrazu zdrapí za ruku. „A pán? Pozrel na teba?“

„Nie, pani.“

„Nepriŕiel za tebou? V noci, dievča, nechodí za tebou v noci?“

„Nie, pani.“

„To je čudné. V tom prípade kam asi chodí? Možno máŕ pravdu. Obávam sa, že sa tak zahanbil, že za tebou nikdy nepríde.“

„Mám s tým niečo urobiť, pani?“

„Bohovia, pravdaže nie! Len vďaka tomu, že cíti vinu a hanbu, má aké-také spôsoby,“ povie a zasmee sa. „No keby za tebou priŕiel, nieže ho odmietneŕ.“

„Prosím, pani?“

„Dobre si ma počula. Ten muž je tvojím pánom, dievča. Na to nezabudni.“

V prvý večer mesiaca Gurrandala sa poumýva a uvažuje, že pôjde na ulicu na dongu. Celý deň páľilo slnko a voda je teplá eŕte aj v hľbokej noci. Ani kuchárka, ani otrokyňa sa neumývajú, takže prístreŕok je prázdny, tri steny na troch stranách, potom výhľad na zadný dvor. Postavili ten

prístrešok medzi sýpku a kuchyňu, čo môže znamenať všeličo, ale väčšinou to znamená, že žiadny muž neuvidí ženu v intímnej situácii. Lebo žiadny muž, určite žiadny takého postavenia, ako má pán domu, by sa nepriblížil ku kuchyni alebo k sýpke. Pani Komwono to jedného dňa vysloví nahlas a odvetdy už pán do tej izby nechodí. A keď sa priblíži ráno, Nanil sa odprace inde. Pani si dáva pozor, aby bol prístrešok nielen užitočný, ale aj krásny, zlaté mince ho zdobia, vytvárajú vzorku, potom mušličky, potom zase zlato a tak ďalej, a tak ďalej. Kamenná podlaha je hladká a hore na strednej stene, ktorá sa dvíha rovno nad hlavou Sogolon, je tenký dutý bambus ako potrubie, cez ktoré tečie voda. Takže sa poumýva. Dnes sa umýva dlhšie, lebo je neskorá noc a nik sa nebudí. A keď sa doumýva, má čo v prístrešku obdivovať. Seba.

Kuchárka hovorí, že veľký strieborný tanier na jedlo kúpila pani pred viac ako siedmimi mesiacmi, ale nie na to, aby na ňom predkladala oku lahodiace jedlá. Zavesila ho do prístrešku, aby sa v ňom žena videla. Sogolon netuší, prečo by sa žena chcela pozorovať pri umývaní, ale aj tak sa díva sama na seba a svoje pohyby. Dávno po tom, čo vykročila z prúdu vody, stojí nehybne v prístrešku a díva sa. Slečna Azora dbala na to, aby sa v jej izbách nič podobné nevyskytlo, nič, čo by odrážalo obrazy, lebo muž by sa mohol zazrieť a stratiť chuť, buď pri pohľade na svoje vypasené telo, alebo pod váhou výčitiek svedomia. Toto však nie je miesto určené pre mužské oči. Preto sa jej oči popásajú. Skloní hlavu, aby si uvidela vlasy, padajú jej takmer na plecia, ak ich nemá pokrútené do malých drdolov. Tvár, z ktorej sa jej dá hádať vek, ale ona neháda, háda jej pani. Kuchárka povedala pani Komwono: Ale kdeže, nemôže mať viac ako jedenásť rokov. Na čo pani odvetila: Nie, na takú mladú má príliš preříkanú myseľ, ale je aj príliš drsná, príliš poslúcha srdce a príliš málo myseľ, aby bola staršia než pätnásť. Takže trinásť, šepne Sogolon šerému zrkadlu, kde vidí samu seba. V šerom svetle fakle toho veľa nerozozná. Silueta tela, ktoré jej je stále cudzie, s plecami, ktoré pripomínajú mladého bojovníka s palicou. Úzky pás aj úzke boky, určite nie boky, ktoré by nejakému mužovi sľubovali osem detí. Nohy vyzerajú pripravené na beh, a to bezhlavý. Fakla jej svieti na prsníky, ktoré si nikdy nemala prečo obzerať, ale neraz prichytila paniu, ako tam hľadí, a má podozrenie, že pani pri tom myslí na pána. Bola by radšej, keby si ho pamätala, keby vedela, s akými slovami vošiel do jej izby, kým ho umlčala. Niečo zaškraboce na dvore a srdce sa jej skoro zastaví. Mačka.

Aha, ako dievča číta samo seba. Sogolon sa dotýka krku, prsníkov, svojej kú a opäť myslí na slová svojej panej. Chce sa jej dotýkať každej časti svojho tela a každej sa spýtať: Na čo slúžiš? Kuchárka hovorí: Táto krpatať otrokyňa, krpatať kurva, sa nám už zaobľuje, ale pani ju aj tak nezaženie z domu, hoci by to pán žiadal. Ako je možné, že tá žena neposlúcha vlastného muža? nahlas sa zamýšľa kuchárka. Lebo ten muž nemá žiadnu silu vôle a vo Fasisi, kde sa pán s paňou zobrali, si nevesta môže, ak chce, ponechať svoj majetok – čiže pán nemá ani bohatstvo.

Tri ženy. Pani, kuchárka, otrokyňa. Sogolon všetky tri pozoruje a uvažuje, že tu možno nejde o to, kým je, ale čo chce. Pani chce, aby jedného dňa prišlo dobré slovo, aby sa mohla vrátiť do Fasisi a nestraťiť tvár. Čaká na to dobré slovo každý deň, na tú zvesť, načúva slabému zvuku bubnov, striehne na chlapcov, poslov z dvora, ktorí by mohli kráčať popri jej dome, alebo aj na holuby poletujúce nad ním, tie sa však nikdy neusadia na jej streche. Kuchárka nechce nič, len variť a smiať sa ľuďom. Čo chce otrokyňa? To Sogolon nevie. A Sogolon nevie ani to, čo chce Sogolon. Azda by chcela hovoriť, vzlietnuť, kráčať hore múrom tej Veže čierneho krahulca, vyjsť až celkom hore a dovidieť vari na samý koniec sveta. Z dôverí sa s tým kuchárke, lebo niekomu sa zdôveriť musí, a dostane jedinú odpoveď: Počúvaj ma, dievča. To preto, že nemáš poriadnu výchovu. Vyrástla si bez matky. Sogolon počúva, ale čo počuje? *Vyrástla si bez matky a nemal ťa kto vychovať, aby si sa nepýtala, načo ťa vychováva.* Dáva sa na seba a strasie ju pri myšlienke, že tieto ženy ju nútia radovať sa z toho, že nemá matku.

Myslí na mačku, ktorá práve prebehla dvorom, ktorá žije len preto, aby žrala, čúrala a srala, presne ako pán domu. Ale jej kú je diera a on má niečo, čo sa do tej diery dá vložiť. Pani nechce deti, tak to aspoň vyzerá, ale ich výroba sa jej neprotiví. S pánom sa do toho púšťajú asi štyrikrát za mesiac a znie to ako vojna. On to medzitým robí aj s Nanil, až kým to nezačne vyzeráť, že jej to prekáža. Vtedy neprestane, naopak, ešte pritvrdí. Sogolon stojí pridlho v tomto prístrešku na vodu a noc je čím ďalej hlbšia, temnejšia. Láme si hlavu, čo vlastne chce, ale pokrývajú to myšlienky na pána. Chce sa hýbať. Nevie, čo to znamená, ale chce sa hýbať. Chce, aby ju ľudia spoznávali len podľa stopy, čo zanechá.

Kto ti povedal, že môžeš niečo chcieť? ozve sa hlas v jej vnútri. Nijaká žena v Kongore nemôže nič chcieť. Raz počula, ako pán v uvítacej miestnosti hovoril inému mužovi, že sú ľudia, ktorí sa na koňoch a čudessných

zvieratách prepravujú na kraj piesočného mora, zakrývajú si tvár závojmami a ruky majú pokreslené bosoráckymi znakmi a niekedy muži medzi nimi milujú mužov alebo aj zviera, na ktorom sa vozia, alebo aj svoje vlastné sestry. Žiadne končiny však nepovažujú za svoj domov. Nesejú zrno, nebudujú pevnosti, a aj keď stoja nehybne, pomaly sa pohybujú. To sa Sogolon zapáčilo. Pomaly sa pohybovať aj vtedy, keď nehybne stojí. Vidí to a pozná to. Už sa pohybovala, utekala, odchádzala, prichádzala, mizla, trielila, kráčala, šmýkala sa – a všetko to je pohyb.

Sogolon nie je kurva, to povie každému, kto si ju vypočuje. No zároveň je zlodejka a to nepovie nikomu. Keď odchádzala od slečny Azory, vzala si so sebou všetko, o čo olúpila mužov, a odvtedy každú druhú noc, keď sa Nanil vyberie hľadať pána, vyťahuje vrece zo skrýše, spod uvoľnenej dlaždičky v rohu izby, kde spáva. Pod dlaždičkou je zopár kusov jej oblečenia a na tej biednej hromádke leží handra stuhnutá od starej krvi. Mesačná krv, zašepkala raz otrokyni, aby buď ona, alebo ktokoľvek, komu to prezradí, nechali handru na pokoji ako niečo príliš odporne. Kongorské ženy veria niektorým čudným veciam, napríklad že ak sa dotknú mesačnej krvi inej ženy, po zvyšok života na tejto zemi budú neplodné. A život na tejto zemi je to jediné, o čom Sogolon premýšľa. Odkedy začala počítať dni, potom týždne a potom mesiace, potom všetko, čo je viac ako mesiac, už samu seba videla v budúcnosti, už uvažovala, že pre ňu nikto nikdy neurobí nič, čo neurobí sama pre seba, aj keď cítila láskavosť panej. *Láskavosť* je slovo, ktoré používa pani, nie Sogolon. Skôr je to slasť panej. To je ono. Slasť.

Donga sa koná za horúcej noci. Démoni horúčavy, ktorí odháňajú dážď a spôsobujú praskanie riečneho koryta, sa vrhli na mesto ešte pred rozvidnením a dopoludnia sa už potia aj samy cesty. Je to taký deň, v ktorom zvieratá buď padajú, alebo utekajú k pokazenej vode, keď ľudia nemôžu robiť nič, len sedieť v tieni a nadávať, že ani tien ich neochráni pred týmto neviditeľným ohňom, a v ktorom starí ľudia obracajú oči stĺpkom a umierajú. Noc neprinesie nič okrem nespokojnosti, lebo svetlo síce odíde, ale horúčavu so sebou nezoberie. Pani odíde k svojej sestre a pán nezaspí, kým ho kuchárka nevymasíruje listovou vodou, ktorú nechala celé týždne stať, až chutí ako víno. Ostatní v dome sa nejako zaobídu. Nikto poriadne nespí, ale všetci sa venujú len svojim veciam a nikomu inému. Sogolon sa zahalí do prikrývky a odíde predným vchodom do noci, prediera sa vzduchom, ktorý je ako hustá polievka.

Sogolon zaujme svoje miesto, pot jej steká po tvári a pod tunikou, medzi polovicami zadku, po nohách, až sa bojí, že kvapká na zem. Ľudia si utierajú pot z čela, aby ich neoslepil, a celé to tu čoraz väčšmi smrdí chlaským pachom. Odohrajú sa tri súboje, dva v štýle, ktorý tu volajú kongorský, a jeden v západnom. Jej sa západný štýl páči najmenej. Dvaja muži poskakujú v kruhu a útočia na seba, plieskajú, tľú, sekajú a tnú, všetko z celej sily, až si slabší chytí krvácajúce čelo a prestane robiť výpady, už iba blokuje. Ten mohutnejší udiera, až kým ten druhý neprestane blokovať. Prestane sa aj pohybovať. Donga stíchne, keď chlapca vlečú preč, ale potom jeden roh prepukne v jasot. Ten mohutný každú noc vyhráva. No len ten jeden roh ho má rád. Dobechnú k nemu, schytia ho, vyložia si ho na plecيا, keď zrazu ktosi zakričí. Muž, ktorého Sogolon nikdy predtým nevidela, vystúpi z davu a prejde doprostred. Sogolon napriek výstrahe vlastnej mysle pristúpi bližšie.

Muž má vysoko nad pásom uviazanú modrú suknicu, jej lem mu siaha pod kolená. Namiesto turbanu má na hlave leviu hrivu. Stojí hrdlo vystretý a hovorí jazykom, ktorý Sogolon neovláda. Približuje sa k nemu, už je medzi mužmi v tmavšom kúte námestia, ale hlavu si zahalila prikrývkou a tú si mocne pridržia. Mohutný muž skočí znova do ringu, máva na dav, aby ho podporil, ale ujúkanie a jasot vychádza stále iba z toho jedného rohu. Nováčik pokrúti hlavou a zasmee sa. A ešte niečo: má dve palice. Dlhú, ktorú uchopil v strede, a kratšiu. Mohutný muž vykrične, že aj keby mal deväťdesiatdeväť palíc, vyslúži si len jedinú porážku. Rozhodca skočí medzi súperov, ale mohutný muž ho odsotí z cesty. Spustí pokrik a začne nováčika biť. Tresk, tresk, tresk, zhora nadol, potom naopak, a muž tie údery zastavuje jednou rukou. Kto iba blokuje, ten prehráva, no tento tu sa smeje, ako keby vyhrával. Potom rozkrúti palicu, až je z nej len šmuha, a každý úder od mohutného muža sa odrazí a plesne ho po tvári, občas po ústach. Mohutný muž hromží. Švihá palicou, tne palicou a nováčik len blokuje a skacká, blokuje a tancuje. Mohutný muž sa stiahne a potom zaútočí, ale nováčik opäť odblokuje výpad a švihne ho vzápätí do tváre kratšou palicou. Trafi ho tesne vedľa úst. Mohutný muž vyplúva krv. Skočí rovno do súboja, rýchlo šľahne palicou, ale tá trafi viac zem než súpera. Nováčik poskakuje, krúti sa, tancuje okolo neho ako moskyt. Mohutný muž sa pokúsi krútiť rovnako rýchlo, ale dvakrát spadne. Nováčik sa mu obráti chrbtom a zdvihne ruky smerom k davu, akoby vyhral. Dav hučí, akoby vyhral.

Sogolon pozrie doľava a všimne si, že sa na ňu nejaký muž uprene díva. Nováčik sa kúpe v priazni divákov, tak ako sa všetci kúpu v horúčave.

„V lete sa zahaľuješ prikrývkou? Tebe nie je dosť horúco aj bez nej?“ spýta sa jej, ona však neodpovie.

„Si odmena pre víťaza?“ pokračuje. Sogolon sa vzdiali.

Nováčik stále burcuje dav a dav stále zbožňuje muža, ktorého je ľahké zbožňovať. Mohutný muž sa dvíha. Ešte aj Sogolon si pomyslí: Radšej buď ako lev v buši, ty hlupák. No mohutný muž nemá mohutný mozog. Zreve a zaútočí, ale nováčik sa ani nepohne. Mohutný muž bodá palicou ako oštepom. Sogolon zhíkne. Nováčik sa ani len neobrátí, len v okamihu klesne k zemi a udrie menšou palicou mohutného muža rovno medzi nohy. Mohutný muž dopadne na bradu, až to zaduní, a už sa nehýbe. Jasot trvá dlho a muž sa stále nehýbe, až ho jeho priaznivci z jeho kúta odtiahnu. Nikto okrem Sogolon nepočuje jeho krik, že od krku nadol sa nevie pohnúť. Odkráča, ale ešte vidí muža, ktorý sa jej v dave vypytoval – vybral sa za ňou. Odbehne uličkou, potom prudko zabočí doprava do inej a doľava zase do ďalšej.

Keď dobehne domov, je tam ticho. Pani sa ešte nevrátila od sestry, takže asi zostala na noc. Pán, keďže je pánom, určite ďakuje bohom, že spí vo vlastnej posteli. Ale Sogolon má príliš rozrušenú hlavu, aby zaspala. Pán a pani majú v tomto dome len štvoro dverí, prednú bránu, vstup do spálne, zadné dvere a vstup do knižnice. Cez spáľňu už prešla neraz, viac ako päťkrát, a nikdy v nej nenašla nič zaujímavé. Knižnici sa vyhýba. Lenže teraz je noc a všetci spia. Väčšina tej miestnosti sa ničím nelíši od iných miestností v dome, je skoro prázdna, ale je tam látka, rôzne textilie, otoman a stolček. Pri okne je niečo celé zakryté bielym plátnom. Už vie, čo je to, pretože o tom hovorí kuchárka vždy, keď zatúži po šťastnom obraze svojho osudu.

Sogolon prejde rukou po plátennej pokrývke. Cíti, ako sa posúva na povrchu tej prikrytej veci a na okamih ju posadne obava, že by to mohlo byť nehybne stojace zviera. Sogolon uchopí plátno do oboch rúk a strhne ho. On má v dome boli, klebetila kuchárka. Sogolon prudko cívne, pretože boli naozaj vyzerá ako zviera. Štyri nôžky podopierajú okrúhlu masu, ktorá pripomína mladého hrocha. Pri pohľade zblízka tie nôžky vyzerajú skôr ako nohy stola. Boli má na chrbte hrb a vpredu hrču, ktorá zastupuje hlavu. Lenže hlava je okrúhla ako hrb a nemá nijaké črty, ktoré by z nej robili tvár zvierata. Boli je hrubé, má drsnú kožu ako bahno popraskané

pod slnkom alebo stará koža. Nie je ako ostatné sošky, ktoré vída po celom dome, ani ako bežná modla, ani ako telo boha vo zvieracej podobe. Boli vyzerá, ako keby boh zastal uprostred stvoriteľského diela a potom ho nechal tak. No podľa toho, ako si o ňom šepkajú kuchárka a otrokyňa, očakáva, že bude vznešené a strašné. Tak sa ho teda dotkne.

„Môže z neho vystreliť sila a oslepiť ťa.“

Sogolon sa zmraší. Rýchlo skočí dozadu, ale nemá kam utiecť. Vo dverách totiž stojí pán domu. Iba skloní hlavu a prikývne mu. Pán vojde do miestnosti, na ňu však nepozrie.

„Alebo z tej sily ohlúpneš, lebo si pomyslíš, že ju vieš ovládať.“

Rýchlo pristúpi k boli a dotkne sa hrbu.

„Keď sa sem boli dostalo, bol to len kus dreva zakrútený v plátne. A teraz aha, ako vyzerá, čo? Devätnásť rokov obetovania bohom. Hlina, piesok, prach, hovno a ešte zopár vecí, o ktorých by slušný človek mal pomlčať,“ povie a zasmeje sa.

Je to prvý raz, čo jej vôbec niečo povedal, a Sogolon vie, že najlepšie bude mlčať. Nepovedať ani len: Áno, pane.

„Ja... no...“

„Si iba obyčajná zlodejka?“

„Nie, pane.“

„V tom prípade chceš boli využiť pre seba?“

„Nie, pane.“

„Ani len nevieš, čo to je, však? Prečo by si aj vedela? Načo je mocný predmet niekomu, kto nemá moc?“

Pán začne boli hladkať. „Skús myslieť hlavou a porozumieť,“ pokračuje. „Nyama tohto sveta, ktorá ti vbieha do nosa a vybieha z neho, keď dýchaš, ktorá prináša dážď i sucho, ktorá dáva život a berie si ho, to všetko sa spolu spája v jednom boli. Bohovia vezmú podobu všetkého a zmiesia to všetko tak, ako hrnčiar miesi hlinu. Uchováva ducha, stráži ho, rozumieš? Nyama celého spoločenstva je vnútri, boli ju ochraňuje.“

„Toto nie je spoločenstvo. Toto je tvoj dom,“ povie Sogolon. Na zamračené čelo mu zasvieti mesiac.

„Nie všetci si zaslúžia mať všetko,“ povie pán. „Nože pod sem.“

Sogolon sa doteraz neznateľne posúvala k dverám, zastane.

„Vo svojom vlastnom dome nemienim opakovať rozkazy, rozumieš?“

Sogolon k nemu kráča, no keď sa jej noha dotkne koberca, zastane. Na polceste k jeho prstu, ktorý jej kýva, aby sa ešte priblížila.

„Ako to, že som ťa vraj mal, ale nespomínam si na teba?“

Sogolon neodpovie.

„Toľko dní tu žiješ ako domáce zvieratko mojej ženy, až si zabudla, že v skutočnosti je tvojou prácou kurvenie. Máš ty ale šťastie, že si od slečny Azory odišla tesne predtým, ako sa niekto vlámal do jej domu a zabil ju. Zlomil jej väzy ako prútik.“

Sogolon zhíkne. Nevedela, čo sa tej noci stalo so slečnou Azorou, a nemala sa koho opýtať. Pani zjavne nedbá, čo stvára jej netvor.

„To ty si chcela zastať v prítomnosti boli. Dobre, poď teda k nemu.“

Sogolon je znovu na mieste, kde bola, kým sa tu nezjavil. Mesiac sa odvtedy posunul a teraz zalieva strieborným svetlom celú postavu. Pán jej káže, aby sa dotkla chrbta. Keď odtiahne prsty, sú mokré.

„Kozia krv, celý chrbát je ňou obliaty. Aj trocha kuracej krvi. Rozumiáš? Všetko, čo tam pridáš, je obeť. Lebo aby si od boli niečo dostala, musíš mu aj niečo dať, a aby si mu niečo dala, musíš si to vziať od seba. Čo mu dáš?“ spýta sa jej.

Sogolon iba nemo zíza.

„Tvoj pohľad je podľa teba odpoveď?“ zvýši hlas pán.

Sogolon sa obráti tvárou k boli. Odpovie pánovi, že by sa mohla vrátiť do kuchyne, doniesť si sem kolové oriešky, ktoré môže požiť a vypluť na boli, pretože počula, že niektorí bohovia prijímajú také obety.

„Tie kolové oriešky sa kupujú za moje peniaze. Ako z toho spravíš svoju obeť?“ odvrkne pán. Sogolon o krok cúvne od boli, ale on cúvne s ňou.

„Tvoja pani sa trápi iba tým, aby ju znovu zavolali na dvor, rozumiáš? Žije len pre ten jediný deň, keď jej kráľovská dynastia Akumovcov znovu preukáže svoju milosť. Ako keby sme sa v nemilosti neocitli len pre jej jedovatý jazyk.“

Sogolon chytí do rúk plátno, chce opäť prikryť boli.

„Nechaj tak. Vypadni.“

Sogolon sa obráti na odchod a vyjde tak rýchlo, ako vládze.

„Ešte čosi!“ zavolá za ňou. „Vonku hneď pri sýpke máš vodu, tam sa umy. Nieže sem ešte niekedy vkročíš so smradom dongy.“

Neprezrad, že si sa triasla. Triasla si sa, ale nedaj to najavo, opakuje si ona.

„Buď rada, že mám dobrú náladu a hovorím ti to ešte láskavo. Sledoval som ťa od prvého razu, čo si sa tam odkradla. Alebo to bol už druhý, tretí, ba desiaty raz? Moja myseľ mi najprv pošepla: Aha, ako si

táto kurva vypochoďovala z domu, asi nie je uspokojená. Lež div sa svet, kde som ťa našiel. Už ťa nebudem musieť ani sledovať, budem vedieť, odkiaľ sa vraciaš s pachom mužov na sebe.“

Sogolon iba stojí. Neobrátila sa.

„Páči sa ti, keď sa muži ruví ako divé psy? To ťa vzrušuje, dievča? Ako by sa ti páčil muž bez kúska odevu?“

Sogolon sa stále neobrátila.

„Hovorím ti, zmizni.“

Neprejde ani päť krokov, keď ju zrazí k zemi úder do temena. Pán pustí figúrku z dreva a potom sa spustí na ňu, skôr ako sa jej prestane krútiť hlava. Chytí ju za plece, prekotúľa ju na chrbát. Sogolon sa stále krúti hlava, nie a nie prestať. Pán niečo povie, ale vyjde mu to z úst ako vrčanie. Hlava sa jej spamätá, práve keď ju chytí za blúzku a pokúsi sa ju z nej strhnúť. Blúzka sa však neroztrhne, márne ju pán znovu a znovu šklbe a šklbe aj Sogolon. Pokúša sa ho odlačiť, ale on ju plesne. Zhíkne, chce vykriknúť, ale on zavrčí: Ak vykričneš, do svitania si na ulici, rozumieš? Zovrie stehná dohromady, on ju jednou rukou chytí za krk, druhou rukou aj kolenami sa jej pokúša rozťahnuť nohy. Sogolon fíká, myká sa a vyslobodí si jednu ruku, tou ho hneď poškriabe na krku. Pán znovu zavrčí a pästou ju udrie do tváre. Omráči ju, na príliš dlho ju vyradí. Ona sa ho pokúša odstrčiť, pokúša sa prevaliť, ale on si už vyhrnul nočnú košelu a pripravuje sa poplieskať sám seba. Prestaň sa brániť, nie si žiadna šampiónka, aby si vyhrávala, povie jej a zabodne do nej prst. Ona zavrie oči a myslí na to najhlasnejšie, najdivokejšie, najhlučnejšie. Na búrku so sivými mrakmi, búrku, ktorá sa pení ako kravské mlieko v káve. Na lejak, ktorý roztrhne mraky a zaplaví pastvinu. A na vietor, ktorý piští, potom zavýja, potom vrieska a potom váľa stromy, domy, rozfúka krajinu, modrú oblohu, prach a sfúkne aj Vežu čierneho krahulca, oddrapí sochu od podstavca a kamenný vták konečne vzlietne. Zakašľanie a potom druhé ju presvedčí, aby otvorila oči. Vietor, šeptajúci démon, šuchoce papiermi na stole, vlní plátňom ako plachtou, potom ju nechá jemne sklznúť, prešmykne sa okolo boli a unikne cez okno.

Presne oproti nej je jej pán, hlavu má pri strope, chrbát pritlačný k stene, nohy sa mu voľne vlnia, akoby sa vznášali vo vode, ruky sa mu trasú, päste sa pokúšajú zachytiť vzduchu. A z hrude sa mu vynára trám ostrý ako šíp.